

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:
**ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ
ПІДПРИЄМСТВА**

Студента 2 курсу, 3м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Облік і
оподаткування»

Науковий керівник
канд.ек.наук, доцент

Гарант освітньо-професійної
програми,
доктор ек.наук, професор

Лазоренко Віталіні
Анатоліївни

Шаповалова Алла
Павлівна

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ І АНАЛІЗУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	6
1.1. Економічна сутність поточних зобов'язань підприємства як об'єкта обліку, контролю та аналізу.....	6
1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження.....	11
1.3. Передумови організації та методики обліку, контролю і аналізу поточних зобов'язань у ПАТ «Яготинський маслозавод».....	26
Висновки за розділом 1.....	36
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	38
2.1. Методика фінансового обліку поточних зобов'язань підприємства.....	38
2.2. Управлінський облік поточних зобов'язань підприємства.....	46
2.3. Розкриття інформації про поточні зобов'язання у звітності ПАТ «Яготинський маслозавод».....	49
Висновки за розділом 2.....	55
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ І АНАЛІЗУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	57
3.1. Методика контролю поточних зобов'язань.....	57
3.2. Джерела, основні показники та методи контролю і економічного аналізу поточних зобов'язань.....	71
3.3. Методика економічного аналізу поточних зобов'язань у ПАТ «Яготинський маслозавод».....	81
Висновки за розділом 3.....	89
ВИСНОВКИ.....	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	94

ДОДАТКИ 102

ВСТУП

Важливою передумовою господарської діяльності суб'єктів господарювання є наявність господарських засобів, купівля яких відбувається за рахунок капіталу. При створенні підприємства його стартовий капітал формується за рахунок майна та коштів засновників, що складають власний капітал підприємства. В подальшому функціонуванні підприємство може використовувати лише власний капітал, при цьому його фінансовий визнаватиметься стійким, а саме підприємство фінансово незалежним. Проте в таких умовах обмежених можливостей для розширення масштабів виробництва постає проблема пошуку зовнішніх джерел фінансування. Такими джерелами вступають ресурси, залучені на добровільних засадах (одержані аванси, кредити банків тощо), кошти, неповернені постачальникам чи іншим кредиторам та кошти, які на підставі законодавчо врегульованого розподілу національного доходу тимчасово залишаються в розпорядженні підприємств (кошти, призначені для сплати податків, внесків до Пенсійного фонду тощо).

Отже, під час функціонування підприємства формуються їхні економічні взаємовідносини з контрагентами, зокрема із юридичними та фізичними особами та державними органами, що є передумовою виникнення зобов'язань. Будучи джерелом формування та фінансування активів, останні виконують важливу роль у господарській діяльності підприємств. Зобов'язання виступають як об'єкти обліку, контролю та аналізу, оскільки впливають на ліквідність, кредитоспроможність та платоспроможність підприємства. Від правильної організації їх обліку, відображення у звітності та аналізу залежить довірлива і розрахункова дисципліни, оборотність оборотних засобів, ділова репутація суб'єктів господарювання.

Проблемам обліку, контролю й аналізу зобов'язань присвячено багато праць учених-економістів. Вагомий внесок у їхнє вирішення зробили такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як Х. Андерсон [50], Ф.Ф. Бутинець [17], С.Ф. Голов [27], Я.Д. Крупка [36], І.Я. Омецинська [42], А.Т. Сафарова [54], С. Травінська [57] та ін. Вивчення праць вказаних науковців дозволяє

грунтовно підійти до дослідження сутності поточних зобов'язань, а також виявити питання, що залишаються невирішеними

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування сутності, змісту поточних зобов'язань підприємства, визначення існуючих проблем та розробка наукових і практичних рекомендацій щодо вдосконалення методики обліку, контролю та аналізу поточних зобов'язань.

Реалізація мети дослідження зумовила потребу у вирішенні в роботі таких завдань:

- 1) розкрити економічну суть поточних зобов'язань та визначити їх види;
- 2) провести аналіз нормативно-правової бази та огляд спеціальної літератури з теми роботи;
- 3) вивчити теоретичні, організаційно – правові та методологічні засади обліку, аналізу та аудиту поточних зобов'язань;
- 4) дослідити методику аналізу, обліку та контролю поточних зобов'язань на прикладі ПАТ «Яготинський маслозавод»;
- 5) надати пропозиції та рекомендації щодо удосконалення обліку, аналізу та контролю поточних зобов'язань на досліджуваному підприємстві.

Об'єктом дослідження є процес нарахування та погашення поточних зобов'язань Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод».

Предметом дослідження є теоретичні та організаційно-методичні питання побудови системи обліку, аналізу та контролю поточних зобов'язань.

Методи дослідження. У процесі дослідження організації і методології обліку, аналізу та контролю поточних зобов'язань, а також при розробці наукових рекомендацій використовувалися наступні методи: аналіз – для деталізації предмету дослідження на складові частини (при розгляді окремих складових поточних зобов'язань тощо); синтез – для з'єднання окремих рис предмета дослідження в єдине ціле (при з'ясуванні окремих ознак поточних зобов'язань); а також методи конкретизації, формалізації, індукції, дедукції, аналогії, та ін.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України, Міжнародні стандарти фінансової звітності, Міжнародні стандарти аудиту, монографії, дисертації, автореферати дисертацій, збірники наукових праць, статті у фахових наукових виданнях, а також матеріали господарської діяльності ПАТ «Яготинський маслозавод».

Апробація результатів дослідження. Окремі результати дослідження висвітлені у науковій статті «Поточні зобов'язання: відображення у фінансовій звітності та їх аналіз», опублікованій у Віснику студентських наукових робіт «Облік і оподаткування у господарській діяльності»: Зб. наук. ст. студ. денної форми навч. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ І АНАЛІЗУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

1.1. Економічна сутність поточних зобов'язань підприємства як об'єкта обліку, контролю та аналізу

У процесі своєї господарської діяльності підприємства залучають додаткові фінансові ресурси із зовнішнього економічного середовища. Позикові ресурси залучаються тимчасово та мають певні особливості їх функціонування.

Як зазначає Коваленко В.В., всі етапи облікових робіт, пов'язаних із формуванням та управлінням позиковими ресурсами, у системі бухгалтерського обліку підпадають під облік зобов'язань і регламентуються вітчизняними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [37].

Зобов'язання — одне з найбільш поширених явищ, з яким зустрічаються у своїй роботі керівники підприємств, які повинні володіти щоденною інформацією про їх розмір.

Зобов'язання можуть виникнути:

- у результаті укладених договорів;
- відповідно до нормативних документів.

У бухгалтерському обліку підприємства зобов'язання виникають не в момент укладення договору, а після здійснення однією із сторін передбачених у договорі дій (або бездіяльності), внаслідок яких виникає заборгованість однієї сторони перед іншою. Це пов'язано з тим, що одночасне виконання обома сторонами договору неможливе: спочатку свої зобов'язання виконує одна зі сторін, внаслідок чого у неї виникає право вимагати компенсації за заборгованістю, а у іншій сторони — обов'язок оплатити цю заборгованість. Тобто у бухгалтерському обліку підприємства, у першій сторони в складі господарських засобів виникає актив у вигляді дебіторської заборгованості, а у

іншої сторони — зобов'язання погасити цю заборгованість, яка називається кредиторською [7].

Розгляд зобов'язання як правової категорії датується добою античності. На думку римлян, зобов'язання - це загальна категорія, яка описує всі випадки, коли одна особа несе юридичний обов'язок перед іншою і відповідає за невиконання зобов'язання. В Інституціях Юстиніана є загальне визначення зобов'язання, під якими розуміють правові пути, які примушують виконувати все те, що відповідає «праву нашої держави». Таке визначення зобов'язань не було випадковим, оскільки у Законах XII таблиць зазначалася норма про те, що неспроможного боржника зв'язували шкурами або ланцюгами із вагою речей (срібла, золота та ін.), які він заборгував.

Відомий римський юрист Павло зазначав, що суть зобов'язання не у тому, щоб зробити який-небудь предмет нашою власністю, а щоб зв'язати перед нами іншу особу в тому відношенні, щоб вона нам що-небудь надала або зробила. Отже, римські юристи акцентували увагу на встановленні таких рис зобов'язання як зв'язаність та скутість. Іншими словами, до утворення зобов'язання особа була вільна, не обмежена у своїх діях. Вступивши ж в зобов'язання, вона ніби одягала на себе окови, які обмежували її можливість діяти вільно та змушували відчувати чужу владу над собою. Пізніше такі окови перетворились з фізичних в юридичні. «Зв'язаність» проявлялася у майновій відповідальності боржника згідно із зобов'язаннями [70, с.351].

Формування поглядів на термін «зобов'язання» пройшло довгий і складний шлях. В різні епохи дана категорія змінювалось та вдосконалювалась. Протягом XV – XX ст. сформувались два окремі наукові напрями в бухгалтерському обліку: економічний та юридичний. Якщо юридичне трактування зобов'язань зародилось ще в XVIII ст., то економічне їх розуміння відноситься до початку XIX ст. [70, с.390].

Перші спроби економічного визначення зобов'язань відносяться до кінця XIX століття. Зокрема, Ф.В. Єзерський (1836–1916 рр.) вважав, що з економічної точки зору у підприємства можуть бути зобов'язання тільки перед

власником, отже, предметом обліку виступає капітал [13]. А вся кредиторська заборгованість – це невід’ємна частина капіталу, і підприємству, насамперед його персоналу, байдуже, придбані працюючі машини за готівку або в кредит, головне – що ці машини приносять прибуток».

Виходячи з цього, кредиторську заборгованість Ф.В. Єзерський відносив до капіталу, який зменшував на величину дебіторської заборгованості [13]. Зобов’язання є однією із ключових категорій системі цивільно-правових понять. Зобов’язання належать до числа основних правових засобів, які опосередковують товарний обіг на різних етапах розвитку людства.

Причому в кожній країні розглядали і трактували зобов’язання по-різному. Так, італійські науковці визначили зміст бухгалтерської науки у зміні прав і зобов’язань осіб, що приймали участь в господарському процесі. Італійська юридична школа могла добре пояснити усі факти господарського життя, що торкалися обліку виконання договорів. У XVII ст. в багатьох німецьких країнах існувало правило: обсяг боргових зобов’язань, відображений в бухгалтерських книгах, визнається судом до присяги на Біблії в півсуми після – в повній. Іспанія стала однією з перших країн, що здійснили державну регламентацію обліку. Відомим науковцем Іспанії, який вивчав зобов’язання, є Берналь Діас дель Кастильо. Позиції бухгалтерів Німеччини, Австро-Угорщини і Швейцарії були єдиними. Стан теорії в цих країнах був на досить низькому рівні. Самими відомими бухгалтерами Швейцарії вважається І.Ф. Шер, як представник юридичного напрямку, та Ф. Гюглі, як представник економічного напрямку [47, с.41].

Виходячи з норм чинного законодавства та правової практики, окремі науковці виділяють такі підстави виникнення зобов’язання:

- 1) правочини (у тому числі договори), як передбачені законом, так і не передбачені законом, але такі, що йому не суперечать;
- 2) акти органів державної влади або органів місцевого самоврядування;
- 3) дії фізичних і юридичних осіб, в тому числі органів держави;
- 4) події, з якими закон пов’язує настання правових наслідків [60, с. 305].

Враховуючи те, що чинне законодавство сприйняло цивілістичний підхід, зі свого боку ми можемо констатувати, що відсутня у зазначеному переліку, але, на нашу думку, має місце в правовій дійсності, такі підстави виникнення зобов'язання, як норми права і нормативні акти, в яких прямо чи опосередковано визначені ті чи інші зобов'язання певних суб'єктів. Як показує ретроспективний аналіз зобов'язання, умовами його виникнення можна вважати наступні:

- 1) наявність відповідної правової норми в законодавстві, яка врегульовує права та обов'язки сторін і, відповідно, є основою виникнення зобов'язання;
- 2) наявність певного юридичного факту – підстави виникнення зобов'язання;
- 3) об'єкт, з приводу якого і виникає зобов'язання;
- 4) правоздатність і дієздатність сторін зобов'язання [69, с. 402].

Слід відмітити, що зміст договірних зобов'язань визначається не тільки законодавчо, а й угодами сторін, що беруть участь в зобов'язальних відносинах. Зміст позадоговірних зобов'язань залежить лише від законодавства або закону та волі однієї зі сторін у зобов'язанні.

Як зазначено в Господарському кодексі України, кількість кредиторів і боржників в конкретному зобов'язанні не є обмеженою, тому можливі зобов'язання з множинністю осіб [1]. В залежності від кількості суб'єктів на тій або іншій (або на кожній) стороні зобов'язань розрізняють зобов'язання прості і складні (з множинністю осіб). Зміст зобов'язання складає право вимоги кредитора і борг боржника. Право вимоги однієї сторони і відповідний їй обов'язок іншої сторони направлені на те, щоб боржник вчинив певну дію або утримався від якої-небудь дії.

Виходячи з цього, виділяють зобов'язання з позитивним змістом, коли боржник зобов'язаний вчинити на користь кредитора яку-небудь дію, і з негативним змістом, коли боржник зобов'язаний утриматися від здійснення дії. Разом із тим, утримання від дій не є аналогом бездіяльності. Як приклад - обов'язок постачальника поставити покупцеві продукцію через три дні. Крім

того, зобов'язання можуть передбачати безперервне здійснення певних дій протягом якогось періоду.

Використання в господарській діяльності залученого капіталу вимагає в суб'єктів господарювання здійснення належного контролю за його станом та трансформацією, що вимагає формування достовірної інформації про обсяги, строки та умови погашення зобов'язань, повернення позикових ресурсів, нараховані за користування позиками відсотки, очікувану їх економічну ефективність. У зв'язку з цим виникає необхідність в розмежуванні окремих зобов'язань за їх класифікаційними ознаками. Це дозволить правильно групувати окремі види зобов'язань за спільними ознаками, що значно спростить ведення їх обліку та відображення у фінансовій звітності.

Класифікація зобов'язань підприємства на окремі види необхідна для формування деталізованої облікової інформації, яка повинна надаватися користувачам фінансової звітності для прийняття рішень та формування стратегії розвитку підприємства.

Класифікацію зобов'язань, в тому числі і структуру поточних зобов'язань, визначає П(С)БО 11 «Зобов'язання», згідно якого розрізняють:

- довгострокові,
- поточні зобов'язання
- доходи майбутніх періодів (Додаток А).

Проте в даному стандарті відсутній єдиний критерій розмежування зобов'язань за їх видами. При цьому, ключовою відмінністю поточних зобов'язань, на відміну від інших елементів зобов'язань, є термін їх погашення (до 12 місяців).

Відповідно до П(С)БО 11 «Зобов'язання» поточні зобов'язання включають наступні їх види (рис. 1.1).

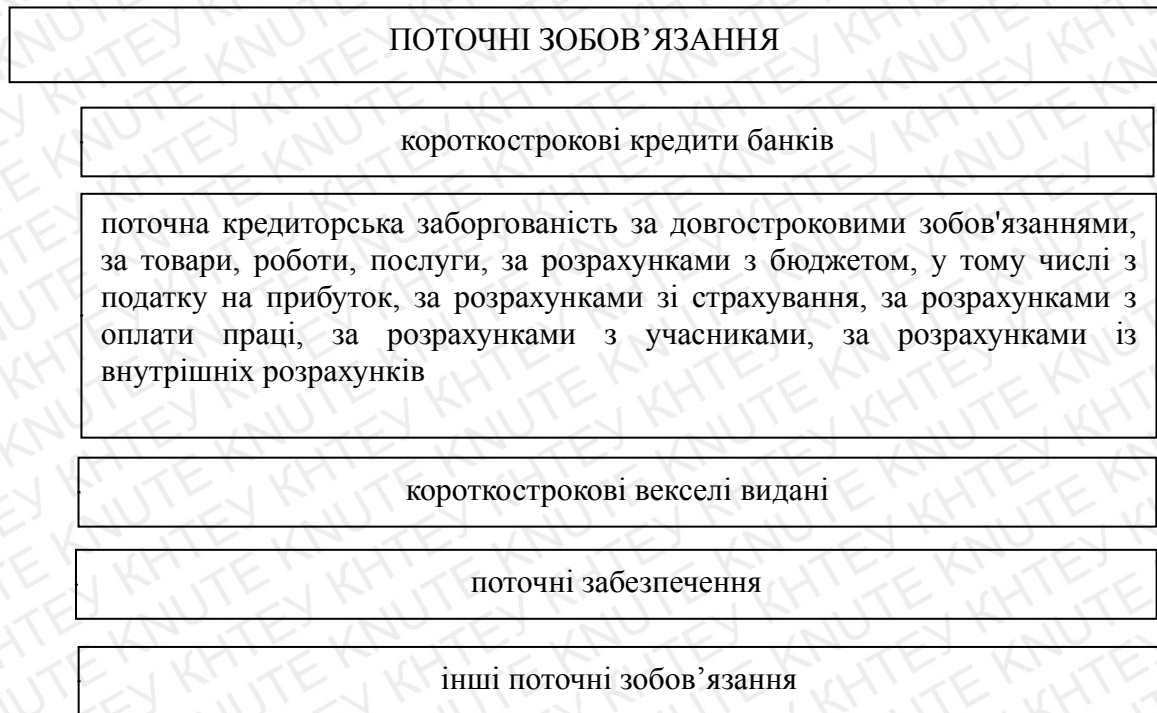

Рис. 1.1. Склад поточних зобов'язань згідно П(С)БО 11 «Зобов'язання» [7]

Таким чином, під зобов'язаннями доцільно розуміти заборгованість підприємства, яка виникла в минулому, але погашення якої покладене на поточний та майбутній періоди. При цьому, у структурі зобов'язань виділяють довгострокові, поточні та доходи майбутніх періодів.

1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження

Юридичний зміст зобов'язань регулюється Цивільним та господарським кодексами України.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку і відображення у фінансовій звітності зобов'язань підприємства визначає П(С)БО 11 «Зобов'язання» [7] та НП(С)БО) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [6].

У Додатку Б зазначені деякі трактування терміну «зобов'язання» в нормативно-правових актах.

Відповідно до Господарського кодексу України сторонами (суб'єктами) у зобов'язанні є боржник і кредитор. Суб'єкти зобов'язання іменуються, окрім термінів «кредитор» та «боржник», ще й позичальник – позикодавець, орендар – орендодавець тощо. У зобов'язанні на стороні боржника або кредитора можуть бути одна або одночасно кілька осіб. Якщо кожна із сторін у зобов'язанні має одночасно і права, і обов'язки, вона вважається боржником у тому, що вона зобов'язана вчинити на користь другої сторони, і одночасно кредитором у тому, що вона має право вимагати від неї. Зобов'язання не створює обов'язку для третьої особи. У випадках, встановлених договором, зобов'язання може породжувати для третьої особи права щодо боржника та (або) кредитора [1].

Треті особи, беручи участь в зобов'язаннях, зв'язані правовідносинами лише з одним з основних суб'єктів – з кредитором, або з боржником. Юридичним об'єктом зобов'язання є якась певна поведінка зобов'язаної особи, тобто дія, що повинна виконати, або бездіяльність. Об'єкт зобов'язання варто відрізняти від того об'єкта права (річ, цінний папір, робота), у відношенні якого відбувається дія. Так, предметом обов'язку передати певну річ є не сама річ, а дія з її передавання. Об'єкт зобов'язання повинен володіти наступними властивостями:

- 1) бути корисним;
- 2) бути визначеним;
- 3) бути фактично можливим;
- 4) бути юридично можливим [47, с.221].

Характеристикою зобов'язання є те, що насамперед тут виступають позитивні дії боржника. Негативна поведінка (утримання від вчинення певних дій) не мають в зобов'язанні визначального характеру. У переважній більшості зобов'язань виділяють також матеріальний об'єкт зобов'язання – певне майно, щодо якого, зокрема, укладається договір. Існують зобов'язання матеріальний об'єкт щодо яких взагалі відсутній. Це можуть бути договірні зобов'язання з приводу надання послуг.

Таким чином, зі сторони цивільного права під зобов'язанням розуміють певні правовідносини боржника і кредитора, а зі сторони бухгалтерського обліку – це саме заборгованість підприємства. Правильне визначення поняття «зобов'язання» як такого є дуже важливим, оскільки залежно від нього заборгованість або може, або не може бути визнана і відображена в бухгалтерському обліку і звітності як зобов'язання.

Згідно з Н(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», поточні слід розуміти як зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу [6]. За таким визначенням можуть сформуватися дві ситуації, які впливатимуть на поділ зобов'язань:

- операційний цикл не перевищує дванадцяти місяців;
- операційний цикл перевищує дванадцять місяців.

Виходячи із наведених визначень, зобов'язання – це вимоги кредиторів стосовно активів підприємства. Наявність зобов'язань (боргів) зменшує економічні вимоги підприємства і його капітал.

Правила оцінки зобов'язань визначаються П(С)БО 11 «Зобов'язання» [7]. Окремі положення оцінки зобов'язань регулюються також такими стандартами бухгалтерського обліку:

- ПСБО 17 «Податок на прибуток» – відстрочені зобов'язання у зв'язку з податком на прибуток;
- ПСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» – за операціями в іноземній валюті;
- ПСБО 14 «Оренда» – зобов'язання, що виникають у зв'язку з орендою;
- ПСБО 19 «Об'єднання підприємств», ПСБО 20 «Консолідована фінансова звітність», ПСБО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» – за операціями з пов'язаними сторонами.

Згідно Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції про його застосування, які затверджені за наказом Міністерства фінансів

України від 30.11.1999 р. №291, відображення інформації про зобов'язання підприємства здійснюється на рахунках:

- класу 4 «Власний капітал та забезпечення зобов'язань»: 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів» та 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
- класу 5 «Довготермінові зобов'язання»;
- класу 6 «Поточні зобов'язання» [11].

Для обліку інформації про поточні зобов'язання в Плані рахунків передбачено клас 6 «Поточні зобов'язання». Відповідно до цього документу та Інструкції про його застосування поточні зобов'язання класифікують на наступні види: короткотермінові позики; поточну заборгованість за довготерміновими зобов'язаннями; короткотермінові векселі видані; розрахунки за податками й платежами; розрахунки з постачальниками та підрядниками; розрахунки з учасниками; розрахунки за страхуванням; розрахунки за виплатами працівникам; розрахунки за іншими операціями [7].

В той же час, науковці досить по різному трактують зобов'язання. Так, С. В. Бичик трактує поняття «зобов'язання» як договір, згідно з яким одна сторона (боржник) зобов'язана здійснити на користь другої сторони (кредитора) певні дії або ж утриматися від них [16].

З цього приводу Н.В. Гойло і І. В. Орлов зазначають, що розглядати поняття зобов'язань як договору між двома сторонами є неприпустимим, оскільки зобов'язання відображають задокументовані відносини між різними суб'єктами і засвідчують заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди [47, с.25].

І. І. Бочкарьова та В. А. Бичкова вказують, що зобов'язання – це не лише кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги та отримані кредити, а й власний капітал підприємства. Адже розраховуючись з учасниками (акціонерами) у вигляді часток від нерозподіленого прибутку чи дивідендів

підприємство погашає свої боргові зобов'язання перед ними, тим самим зменшуючи свої ресурси, що втілюють в собі економічні вигоди. Теж саме можна стверджувати і про створення резервів на підприємстві та стосовно інших елементів власного капіталу [18, с.112].

Велш Глен А., Шорт Даніел Г. під зобов'язаннями визначають борги чи інші зобов'язання підприємства. Зобов'язання визнають як можливі майбутні пожертвування економічними вигодами [22, с.15].

Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова зобов'язання трактують як борги (заборгованість) підприємства, які виникають внаслідок придбання товарів та послуг в кредит, або кредити, які підприємство отримує для свого фінансування [17, с.36].

В свою чергу, М.Р. Лучко, І.Д. Бенько вказують, що зобов'язання є юридично регламентованим обов'язком компанії щодо виплати грошей і надання товарів, робіт і послуг, які виникли в результаті минулих подій [39, с.123].

В табл. 1.1 згруповано різні підходи до дефініцій поняття «зобов'язання» і об'єднано авторів за групами у відповідності до визначення, яке вони подають.

Трактування терміна «зобов'язання» в економічній теорії збігається за суттю з його визначенням у правовому полі. Так, Р.С. Дяків, С.В. Мочерний зобов'язаннями вважають оформлені договором відносини, коли одна із договірних сторін зобов'язана здійснити певні дії на користь іншої або утриматись від небажаних для неї дій [31, с.85].

Таблиця 1.1

Визначення поняття «зобов'язання» у науковій літературі

№ з/п	Науковці	Тлумачення поняття «зобов'язання»
1	2	3
1.	Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Е.Д. Чацкіс, О.В. Олійник [21]	Вважають зобов'язання боргом (заборгованістю)
2.	С.М. Бичкова, М.Л. Пятков [18]	Визнають як обов'язок однієї особи здійснити певну дію на користь інших осіб
3.	О.М. Азриліян, Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовський, Б. Райан [45]	Розглядають зобов'язання юридично оформленими (договір, угода тощо) відносинами щодо здійснення певних дій на користь інших осіб
4.	І.А. Бланк [13]	Розглядає як сукупність фінансових вимог до підприємства
5	Б. Нідлз, Х. Андерсон, Д. Колдуелл [52]	Визначають зобов'язання як юридичну основу для наступних платежів за товари та послуги

Я.Д. Крупка таку неузгодженість облікових положень з цивільним законодавством визначає як недолік вітчизняних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. «Суб'єкти, до яких виникли боргові зобов'язання, – вказує науковець, – повинні бути ідентифіковані в аналітичному обліку як окремі юридичні, фізичні особи чи групи осіб» [36, с.59].

В цьому разі ставиться під сумнів зарахування забезпечень наступних витрат і платежів та доходів майбутніх періодів, які згідно з П(С)БО 11 «Зобов'язання» є частиною зобов'язань, до складу останніх, а отже, і до складу позикового капіталу.

Правильне визначення поняття «зобов'язання» є дуже важливим, оскільки від цього залежить відображення або невідображення заборгованості в обліку та звітності.

Я.Д. Крупка вважає, що поділ зобов'язань за терміном погашення на довготермінові та короткотермінові не має принципового значення в оцінці фінансового стану, оскільки на даний час через високі відсоткові ставки короткотермінові позикові кошти можуть використовуватися й на фінансування вкладень у необоротні активи [36, с.60].

В свою чергу, погашення поточних платежів інколи перевищує рік. Ф.Ф. Бутинець визначив ще один фактор, за допомогою якого можна виокремити вид

зобов'язання. Вчений вказує, що зобов'язання зараховують до поточних, «...якщо вони оплачуються на вимогу кредитора» [17].

Більшість авторів, припускають, що поточні зобов'язання погашатимуться за рахунок активів, які класифікуються як поточні у тому ж бухгалтерському балансі, що й ці зобов'язання [17, 24, 42].

Аналогічної думки дотримуються і науковці Комітету Американського інституту дипломованих бухгалтерів-експертів, які стверджують, що «термін «поточні зобов'язання» використовується переважно для визначення фінансових обов'язків, щодо яких можна з впевненістю вважати, що їхню ліквідацію (погашення) буде здійснено за рахунок поточних активів або утворення інших поточних зобов'язань» [13].

У зарубіжній науковій літературі поточні зобов'язання часто поділяють на фактичні, оціночні та умовні. Зокрема, Б. Нідлз, Х. Андерсон, Д. Колдуелл подають таку характеристику цим видам поточних зобов'язань:

1) фактичні зобов'язання (*definitely determinable liabilities*) – виникають з договору, контракту або на основі законодавства. Вони можуть бути підраховані точно. Фактичні зобов'язання містять: заборгованість за рахунками постачальників; векселі видані; заборгованість за дивідендами; заборгованість з податку з продажів і акцизного збору; поточну частину довготермінових зобов'язань; нараховані зобов'язання; заборгованість із заробітної плати; доходи майбутніх періодів;

2) оціночні зобов'язання (*estimated liabilities*) – це зобов'язання, точна сума яких не може бути визначена до настання певної дати. Прикладами таких зобов'язань є: заборгованість з податку на прибуток; заборгованість з податку на майно; гарантійні зобов'язання; заборгованість з оплати відпусток;

3) умовні зобов'язання (*contingent liability*) – неіснуючі зобов'язання. Проте вони є потенційними зобов'язаннями, оскільки залежать від майбутньої події, що виникає від минулої угоди [52].

Таким чином, під зобов'язаннями, на нашу думку, слід розуміти визнану, визначену у вартісному вираженні та юридично оформлену заборгованість

одного суб'єкта господарювання перед іншим, погашення якої, як очікується, спричинить вибуття з підприємства ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди. В свою чергу, поточні зобов'язання – це заборгованість одного суб'єкта на користь іншого, яка виникла внаслідок минулих подій та погашення якої повинно відбутися протягом дванадцяти місяців з моменту її виникнення або протягом операційного циклу підприємства.

Науковці по різному трактують поточні зобов'язання, визначаючи основною їх характеристикою короткий термін погашення. Так, С.І. Травінська визначає поточні зобов'язання як зобов'язання, що підлягають погашенню на вимогу кредиторів, а також та частина зобов'язань, яка буде погашена протягом операційного циклу або одного року, починаючи з дати балансу [62].

На думку А.Т. Сафарової, під поточними зобов'язаннями слід розуміти фактичну поточну заборгованість одного суб'єкта на користь іншого, яка виникла внаслідок подій, що відбулись раніше, та погашення якої повинно відбутися протягом дванадцяти місяців з моменту її виникнення або протягом операційного циклу підприємства [56].

В.В. Качалін зазначає, що такий вид зобов'язань – це зобов'язання, для ліквідації яких використовуються поточні активи, які могли б бути використані в звичайній діяльності підприємства [23].

В свою чергу, Н.С. Абалмасова та В.С. Терещенко під поточними зобов'язаннями розуміють короткострокові фінансові зобов'язання, які повинні бути погашені протягом поточного операційного циклу підприємства чи протягом року з дати складання бухгалтерського балансу (із цих двох термінів обирають довший); зобов'язання, які оплачуються на вимогу кредиторів або, як очікується, вони будуть ліквідовані протягом дванадцяти місяців [13].

Критерії визнання зобов'язань, які визначили ці науковці, є більш продуманими і в них ураховано сучасні підходи до ведення господарської діяльності підприємства.

Таким чином, вважаємо, що заборгованість підприємства можна визначити як зобов'язання, коли вона відповідає таким вимогам:

1. Існує реально на даний час. Інколи це правило застосувати складно, оскільки можуть виникати сумніви, чи відбулися окремі події або чи призвели ці події до теперішньої заборгованості. Дії підприємства за такої ситуації детально описано в Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку (далі – МСБО) 37 “Забезпечення, непередбачені зобов’язання та непередбачені активи”, що можна застосувати і на підприємствах України. Так, “...підприємство визначає, чи існує теперішня заборгованість на дату балансу, враховуючи всі наявні свідчення, включаючи, наприклад, висновок експертів. Розглянуті свідчення містять будь-які додаткові свідчення, що їх надають події, після дати балансу. На основі такого свідчення:

а) у разі, коли ймовірніше, що теперішня заборгованість не існувала на дату балансу, підприємство визнає забезпечення (якщо задоволено критерії визнання);

б) у разі, коли ймовірніше, що теперішня заборгованість не існувала на дату балансу, підприємство розкриває інформацію про непередбачені зобов’язання, якщо можливість вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, є віддаленою” [45].

2. Виникає як результат минулих подій. Проаналізуємо МСБО 37 “Забезпечення, непередбачені зобов’язання та непередбачені активи”, в якому детально розкрито суть минулих подій, унаслідок яких виникає зобов’язання. Відповідно до цього стандарту подія, що створює зобов’язання (інакше кажучи, минула подія, яка спричиняє теперішню заборгованість), – це подія, що створює юридичне чи конструктивне зобов’язання, яке призводить до того, що підприємство не має реальної альтернативи погашенню цієї заборгованості. Юридичне зобов’язання – це зобов’язання, яке виникає внаслідок контракту (внаслідок його явних чи не явних умов), законодавства або іншої дії закону. Конструктивне зобов’язання – це зобов’язання, яке є результатом дій підприємства, коли:

- підприємство вказало іншим сторонам, що воно візьме на себе певні зобов'язання згідно з порядком, установленим минулою практикою, опублікованою політикою чи достатньо конкретною поточною заявою;
- як наслідок, підприємство створило в інших сторін обґрунтоване очікування, що воно виконає ці зобов'язання [45].

Це визначення доцільно було б відобразити й у П(С)БО 11 “Зобов'язання” з метою більш глибокого розуміння суті зобов'язання.

3. Буде неминуче погашена, хоча майбутнє погашення зобов'язання має дещо ймовірний характер, оскільки у підприємства можуть виникнути фінансові труднощі. Проте наслідками невиконання зобов'язань можуть бути штрафні санкції, які все-таки призведуть до вибуття активів на користь іншої сторони. У разі, якщо зобов'язання на дату балансу не підлягатиме погашенню, то його слід включити у склад доходу звітного періоду.

4. Має визначений термін виконання. Проте цей термін може бути змінений через можливі фінансові ускладнення.

5. Визнана підприємством, на яке покладено обов'язок її погасити, і водночас сформувало в інших суб'єктів обґрунтоване сподівання, що підприємство виконає свої зобов'язання.

6. Ідентифіковано суб'єкти зобов'язань. Проте в окремих видах зобов'язань, наприклад, забезпеченнях наступних витрат і платежів, на момент їхньої реєстрації кредитор не завжди може бути точно визначений. Якщо забезпечення створюється на виплату відпусток, то сторонами зобов'язань будуть підприємство та його працівники, причому ймовірність точного розрахунку суми забезпечень за кожним працівником є доволі великою. При створенні інших видів забезпечень визначення другого суб'єкта зобов'язань є досить умовним.

7. Її погашення спричинить вибуття з підприємства ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди. Погашення зобов'язання може відбуватися шляхом: сплати грошових коштів, передачі оборотних чи необоротних активів, надання відповідних послуг, збільшення власного капіталу (наприклад, коли

кредитор у погашення зобов'язання отримує від боржника випущені ним акції), відмови кредитора від своїх прав, зарахування зустрічних однорідних вимог. Отже, яким би чином не здійснювалося погашення зобов'язання, воно буде пов'язане з вибуттям активів, а отже, зі зменшенням через це економічних вигод.

8. Її оцінка достовірно визначена. Якщо вищенаведені умови недостатньо визначені, то доцільно господарську операцію оцінити з точки зору зарахування заборгованості до забезпечень наступних витрат і платежів або непередбачених зобов'язань. У П(С)БО 11 “Зобов'язання” подано такі визначення цих понять: Забезпечення – зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу [7].

Непередбачене зобов'язання – це:

1) зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю; або

2) теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоймовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити [7].

Таким чином, зобов'язання є невід'ємною частиною діяльності підприємства. У процесі виробництва суб'єкт господарювання постачає матеріальні цінності, використовує працю найманих працівників, отримує кредити банків, сплачує податки і збори, розраховується з постачальниками і т. д. Внаслідок цього у підприємства виникають зобов'язання: перед постачальниками, працівниками, державою тощо. Зобов'язання є важливою складовою джерел утворення активів підприємства, вони використовуються для оцінки його фінансового стану: платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості

На думку А.М. Пташник, зобов'язання оцінюються за однією з чотирьох видів вартості: історичною, поточною, вартістю реалізації та теперішньою. Однак найчастіше основою оцінки, яку приймають суб'єктами господарювання для складання фінансових звітів, є історична собівартість. Вона, як правило, комбінується з іншими видами оцінки [54].

Як зазначає Н.П. Самохвал, облік зобов'язань розпочинається з факту його визнання, оцінки та фіксування в системі рахунків з подальшим розкриттям у фінансовій звітності. Фінансова звітність має містити всю інформацію про господарські операції, пов'язані з виникненням та погашенням зобов'язань, яка може впливати на рішення, що приймаються на її основі. Це забезпечується завдяки дії принципу повного висвітлення. Інформацію про кредиторську заборгованість у фінансовій звітності всіх підприємств узагальнюють в єдиній грошовій одиниці відповідно до принципу єдиного грошового вимірника [58, с.246].

Зобов'язання традиційно оцінюються сумою коштів, необхідною для погашення заборгованості, або, в умовах ринку, вартістю товарів і послуг, які необхідно представити.

Відповідно до принципу бухгалтерського обліку та фінансової звітності «обачність» в обліку мають застосовуватися такі методи оцінки, які будуть запобігати завищенню оцінки активів і доходів та заниженню оцінки зобов'язань і витрат суб'єктів господарювання. Отже, зобов'язання необхідно оцінювати таким методом, який би не занижував їхню суму.

Дослідити і класифікувати підходи до оцінки зобов'язань, що використовуються у бухгалтерському обліку, за національною нормативною базою неможливо, оскільки в ній відсутній окремий документ, подібний до Концептуальної основи складання та подання фінансових звітів, який висвітлював би загальні підходи до оцінювання об'єктів бухгалтерського обліку. Згідно з Концептуальною основою складання та подання фінансових звітів окрема заборгованість може значною мірою вимірюватися тільки із застосуванням попередніх оцінок.

Для визначення балансової вартості зобов'язань існують такі види оцінок:

- історична собівартість — сума активів, що можуть бути передані в рахунок сплати зобов'язання, або сума грошових коштів чи їх еквівалентів, які будуть сплачені з метою погашення зобов'язання у процесі звичайної господарської діяльності підприємства;

- поточна вартість — недисконтована сума грошових коштів чи їх еквівалентів, яку необхідно сплатити для того, щоб погасити зобов'язання на поточний момент. На практиці сума погашення збігатиметься з історичною собівартістю та поточною вартістю зобов'язань;

- вартість реалізації (погашення) — зобов'язання відображують за вартістю їх погашення, тобто за недисконтованою сумою грошових коштів або їх еквівалентів, яка, як очікується, буде сплачена для погашення зобов'язання у процесі звичайної діяльності підприємства;

- теперішня вартість — зобов'язання відображують за теперішньою дисконтованою вартістю майбутнього чистого вибуття грошових коштів, які, як очікується, будуть необхідні для погашення зобов'язання у процесі звичайної діяльності підприємства [27].

У дослідженні Гуцаленко Л.В. запропоновано більш детальну характеристику поточних зобов'язань підприємства. Зокрема, поточний позичковий капітал може формуватися за рахунок таких видів зобов'язань:

- короткострокові кредити банків;
- поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (частина довгострокової заборгованості, яку необхідно погасити протягом одного року з дати складання балансу);
- векселі видані (сума заборгованості за виданими векселями в забезпечення поставок (робіт, послуг) від постачальників, підрядників та інших кредиторів, термін погашення якої не перевищує 12 календарних місяців);
- кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (сума заборгованості постачальникам і підрядникам за отримані матеріальні цінності,

виконані роботи та отримані послуги, крім заборгованості, що забезпечена векселями);

— поточні зобов'язання за розрахунками з одержаних авансів (сума внесків, одержаних від інших осіб у рахунок наступних поставок продукції, виконання робіт (послуг), а також суми попередньої оплати покупцями і замовниками рахунків постачальника);

— поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом (заборгованість підприємства за всіма видами платежів до бюджету, включаючи податки з працівників підприємства, а також зобов'язання за фінансовими санкціями, що справляються у дохід бюджету);

— поточні зобов'язання за розрахунками зі страхування (заборгованість по зборах на обов'язкове державне пенсійне страхування, на обов'язкове соціальне страхування, на обов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття, розрахунках за індивідуальним страхуванням персоналу підприємства, за страхуванням майна та по інших розрахунках за страхуванням);

— поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці (заборгованість по нарахованій, але не виплаченій оплаті праці, преміях, допомогах тощо);

— поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками (заборгованість підприємства його учасникам (власникам), пов'язану з розподілом прибутку (дивідендів) та іншими виплатами, нарахованими засновникам та учасникам за користування майном, зокрема земельним і майновим паєм, а також виплатами у зв'язку з одержанням належної вибулому учаснику частини активів підприємства);

— поточні зобов'язання із внутрішніх розрахунків (заборгованість підприємства пов'язаним сторонам та кредиторську заборгованість по внутрішньовідомчих розрахунках);

— інші поточні зобов'язання (суми зобов'язань, які не можуть бути включені до інших статей, зокрема заборгованість за нарахованими відсотками та ряд інших) [27].

Короткострокові кредити банків є сумою заборгованості підприємства перед банківськими установами за отриманими позиками. Погашення короткострокової позики передбачається протягом дванадцяти місяців з дати її отримання. В сучасних умовах отримання підприємством короткострокової позики приводить до виникнення зобов'язань перед банківською установою за основною сумою боргу та за нарахованими відсотками. Нараховуючи відсотки за кредит, підприємство збільшує не тільки свої поточні зобов'язання, а й фінансові витрати. Тому доцільно оцінювати зобов'язання за позикою за теперішньою вартістю. Неправильне відображення нарахування і сплати відсотків у бухгалтерському обліку викривлює реальний фінансовий стан підприємства, зменшує власний капітал та збільшує зобов'язання. Виникнення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги відображає суму грошових коштів, яку має сплатити підприємство своїм кредиторам в результаті її погашення. В умовах фінансової кризи договори між підприємствами укладаються на нетривалий період та передбачають погашення зобов'язань протягом тижня чи місяця, а фактично перерахування коштів затягується до 6—8 місяців. Такі відносини псують стосунки підприємств з кредиторами, підривають довіру партнерів. Тому доцільно було б при укладанні договорів передбачити коригування суми зобов'язання на індекс інфляції. Отже, кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги доцільно оцінювати за поточною вартістю придбання, оскільки вона враховує чинник інфляції і динаміку цін.

Щодо зобов'язань перед бюджетом, то цей вид заборгованості пропонуються оцінювати за сумою погашення. Вчасно не сплачені податки призводять до виникнення пені та застосування штрафних санкцій до підприємства — платника податку, які необхідно відображати в обліку збільшенням інших витрат операційної діяльності. Якщо ж підприємство погасило заборгованість перед бюджетом, а пеня за прострочення платежу не була нарахована, то у цьому випадку при про! веденні аудиторської перевірки виявляється помилка, і підприємство повинне відкоригувати зобов'язання перед

бюджетом у складі інших операційних витрат, а зобов'язання перед бюджетом повинні бути збільшені на суму пені [57, с.59].

Отже, проблеми визнання, оцінки, а також правильного відображення в бухгалтерському обліку інформації про короткострокові зобов'язання залежать також від чіткої та узагальненої класифікації заборгованості за терміном їх погашення.

1.3. Передумови організації та методики обліку, контролю і аналізу поточних зобов'язань у ПАТ «Яготинський маслозавод»

Об'єкт дослідження - ПАТ «Яготинський маслозавод» в Україні є одним із найбільших виробників у молокопереробній галузі. Чисельність працюючих на заводі становить більше 900 осіб.

Асортимент Яготинського маслозаводу включає 36 видів молочної продукції, яка випускається під ТМ «Яготинське»: молоко, сметану, масло, кефір, ряжанку, йогурти, термостатну молочну продукцію, м'які і кисломолочні сири, ноу-хау підприємства – питну закваску з наповнювачами та без них, а також новинки: Какао на молоці, функціональний кисломолочний продукт Геролакт, Велике молоко та кефір.

З метою поліпшення якості продукції на підприємстві встановлено сучасне високотехнологічне обладнання закритого циклу, яке виключає безпосереднє втручання людини у виробничий процес на всіх стадіях операційного циклу виробництва - від забору сировини до фасування готової продукції. Такий підхід гарантує безпеку і якість продукту.

Податковий статус підприємства – підприємство є платником податку на прибуток на загальних підставах, платником ПДВ та інших обов'язкових платежів та відрахувань.

Організаційна структура ПАТ «Яготинський маслозавод» зображена на рис. 1.2. ПАТ «Яготинський маслозавод», так само як і інші підприємства АТ «Молочний альянс», чітко дотримується філософії компанії: ми піклуємося

про здоров'я українського народу, випускаючи для маленьких українців натуральні якісні молочні продукти за доступними цінами.

Рис. 1.2. Організаційна структура управління ПАТ «Яготинський маслозавод»

Загальна схема виробничих процесів на підприємстві зображена на рис. 1.3.

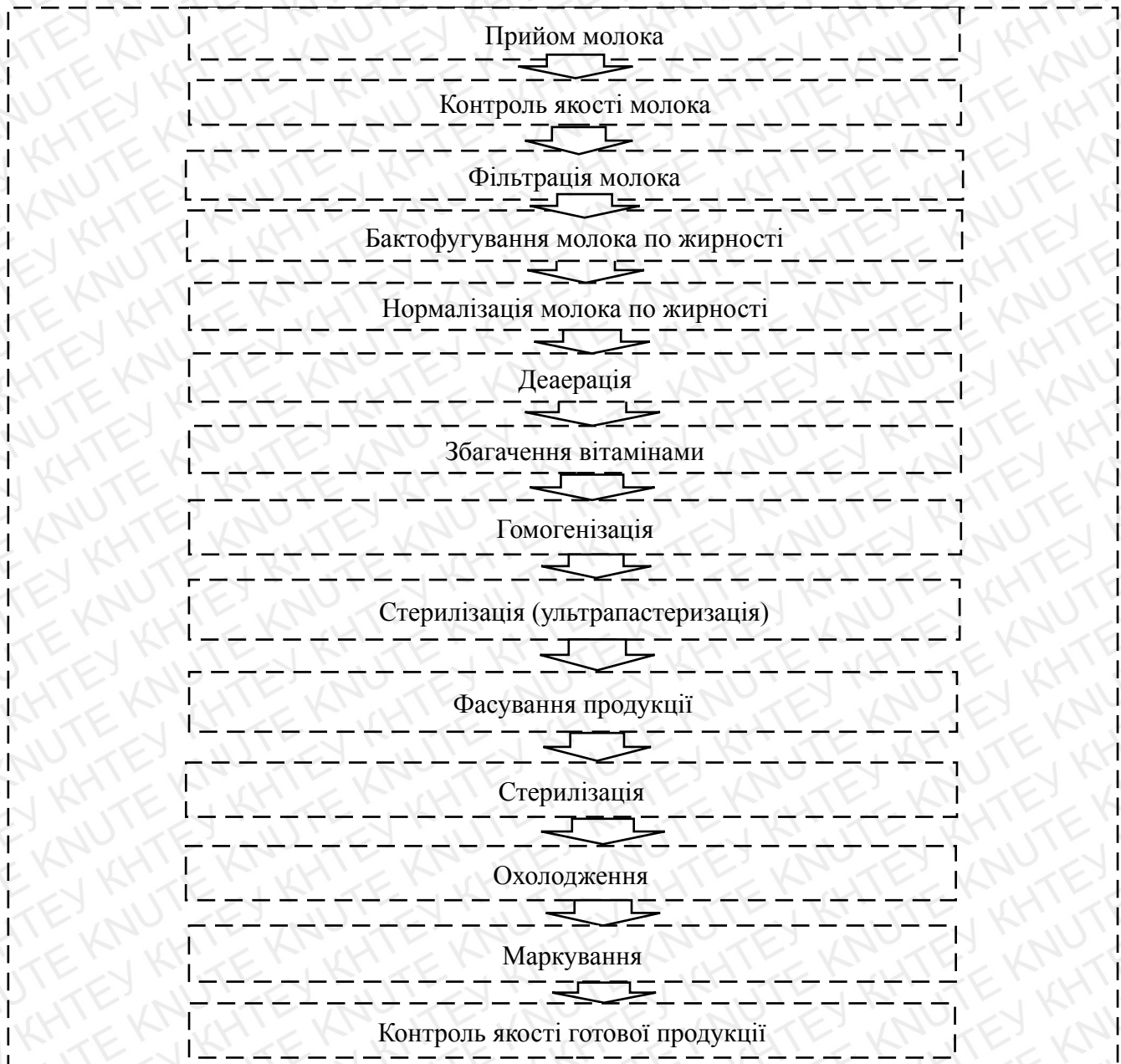

Рис.1.3. Схема послідовності процесів виробництва продукції у
ПАТ «Яготинський маслозавод»

Фінансові результати діяльності ПАТ «Яготинський маслозавод» у 2013 – 2017 рр. наведені в табл. 1.2.

Дані табл. 1.2 ілюструють, що у 2017 р. сума виручки від реалізації продукції підприємства склала 2024684 тис. грн., що на 181,68 % більше, ніж у 2013 р. (рис. 1.4).

Аналіз фінансових показників роботи ПАТ «Яготинський маслозавод»

за 2013 – 2017 рр., тис.грн.

Статті, тис. грн..	Роки					Відхилення 2017 р. до 2013 р.	
	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	абсол.	%
Дохід (виручка) від реалізації продукції	718790	944276	1171732	1659649	2024684	+1305894	181,68
Інші операційні доходи	1332	32780	5234	6358	4568	+3236	242,94
Всього доходів	720122	977056	1176966	1666007	2029252	+1309130	181,79
Матеріальні затрати	399680	623974	782951	1152828	1409205	+1009525	252,58
Витрати на оплату праці	38027	47545	48713	52692	61650	+23623	62,12
Відрахування на соціальні заходи	12271	18134	16691	18281	13480	+1209	9,85
Амортизація	10165	22904	26406	28154	26299	+16134	158,72
Інші операційні витрати	78667	121666	120367	198611	253166	+174499	221,82
Всього витрат	538810	834223	995128	1450566	1763800	+1224990	227,35
Чистий прибуток	34195	19597	25028	60745	129631	+95436	279,09

Таку тенденцію безумовно можна вважати позитивною у діяльності підприємства. Відбулось також зростання загальної суми надходжень відповідно на 1309130 тис. грн. (або на 181,79 %) , порівняно з аналогічним показником за 2013 рік.

Водночас, спостерігається висхідна динаміка загального обсягу витрат на підприємстві: у 2017 році даний показник зріс на 1224990 тис. грн. (на 227,35 %) у порівнянні з 2013 р. Така ситуація зумовлена збільшенням обсягу виробництва продукції.

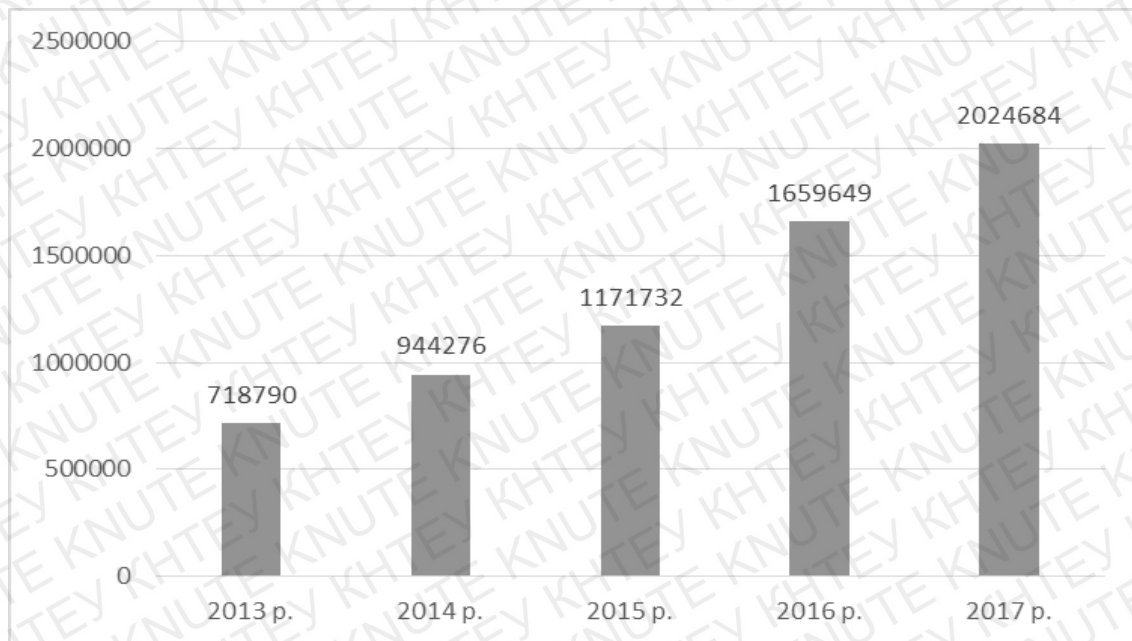

Рис. 1.4. Динаміка обсягів виручки від реалізації продукції ПАТ «Яготинський маслозавод» за 2013 – 2017 рр., тис.грн.

Позитивним явищем є збільшення обсягу чистого прибутку у 2017 р. порівняно з 2013 р. на 95436 тис. грн. (на 279,09%). Така ситуація зумовлена збільшенням обсягу виробництва та реалізації продукції, а також збільшенням рівня цін на продукцію впродовж останніх п'яти років.

Розрахуємо також показники ліквідності та платоспроможності підприємства у 2013 – 2017 рр. (табл.1.3).

Показники із табл.1.63 розраховували за наступними формулами.

- коефіцієнт платоспроможності (фінансової незалежності) – визначається як відношення власного капіталу(ВК) до валюти балансу (ВБ):

$$K_a = BK / VB \quad (1.1)$$

- коефіцієнт фінансування – визначається як відношення загальної суми за показниками підсумків II-V розділів пасиву балансу до власного капіталу:

$$K_f = 3 / BK \quad (1.2)$$

- коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами - визначається як відношення різниці між показниками оборотних активів (ОА) та поточних зобов'язань (ПЗ) до суми оборотних активів:

$$K_z = (OA - PZ) / OA \quad (1.3)$$

- коефіцієнт загальної ліквідності – показник, який дає найбільш загальну оцінку ліквідності активів та визначається відношенням оборотних активів (ОА) до поточних зобов'язань (ПЗ):

$$K_{\text{ЗЛ}} = \text{ОА} / \text{ПЗ} \quad (1.4)$$

- коефіцієнт поточної ліквідності – відображає платіжні можливості підприємства щодо погашення поточних зобов'язань за умови своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами та визначається як відношення різниці між оборотними активами (ОА) та запасами (З) до поточних зобов'язань:

$$K_{\text{ПЛ}} = (\text{ОА} - \text{З}) / \text{ПЗ} \quad (1.5)$$

- коефіцієнт абсолютної ліквідності - визначається відношенням грошових активів (ГА) до поточних зобов'язань (ПЗ):

$$K_{\text{АЛ}} = \text{ГА} / \text{ПЗ} \quad (1.6)$$

Таблиця 1.3

Аналіз показників ліквідності та платоспроможності ПАТ

«Яготинський маслозавод» за 2013 – 2017 рр.

Показник	Нормативне значення	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення 2017 до 2013 рр.
							абсол.
Коефіцієнт платоспроможності	$\geq 0,5$	0,28	0,29	0,28	0,33	0,34	+0,06
Коефіцієнт фінансування	$\geq 1,0$	0,72	0,71	0,72	0,67	0,66	-0,06
Коефіцієнт забезпеченості	$\geq 0,1$	0,30	0,35	0,21	0,52	0,50	+0,2
Коефіцієнт загальної ліквідності	> 1	1,32	1,54	1,27	2,09	2,00	+0,68
Коефіцієнт поточної ліквідності	$> 0,7$	1,29	1,33	0,92	1,48	1,60	+0,31
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$> 0,2$	0,01	0,003	0,07	0,08	0,14	+0,13

Можемо спостерігати позитивні тенденції щодо зміни показників платоспроможності та ліквідності. Проте все ж існують проблеми у фінансовому стані підприємства, якщо порівнювати отримані значення показників із нормативами. Зокрема, необхідно збільшувати обсяг власного

капіталу для забезпечення зобов'язань підприємства (Кпл. = 0,34 станом на кінець 2017 р. при нормативі 0,5). Разом із тим підприємство забезпечене обсягами власних оборотних засобів (Кзаб = 0,5 станом на кінець 2017р . при нормативі 0,1). Також підприємство за рахунок власних ліквідних активів може покрити поточні зобов'язання (станом на кінець 2017 р. Кзаг.лікв. = 2,0). Проте необхідно збільшувати обсяги грошових коштів для негайного покриття зобов'язань (Кабс.лікв. = 0,14 станом на кінець 2017 р. при нормативі 0,2).

Таким чином, проведений аналіз фінансових показників діяльності ПАТ «Яготинський маслозавод» показав, що підприємство є рентабельним, а високий рівень та позитивна динаміка надходжень від реалізації продукції свідчить про конкурентоспроможність продукції товариства.

Суттєві положення облікової політики ПАТ «Яготинський маслозавод», що використані при підготовці фінансової звітності, представлені нижче.

Вартісна межа для малоцінних необоротних матеріальних активів (зі строком корисного використання понад рік) — 6000 грн.

Для визнання основних засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів, установлення строку корисного використання об'єктів та їхньої ліквідаційної вартості створено постійно діючу комісію в складі: Голова комісії: директор. Члени комісії:

- головний бухгалтер;
- головний механік;
- начальник відділу постачання.

Призначення строку корисного використання об'єкта оформлюється окремим наказом по підприємству в місяці визнання об'єкта активом. Нарахування амортизації здійснюється з використанням таких методів:

- основних засобів — прямолінійний метод;
- нематеріальних активів — прямолінійний метод;
- малоцінних необоротних матеріальних активів — 100% вартості в першому місяці використання.

Не проводиться переоцінка основних засобів на дату балансу за справедливою вартістю.

Витрати на ремонт, поліпшення (дообладнання, реконструкцію, модернізацію, добудову тощо) відображаються за такими правилами:

— ремонти, що підтримують об'єкт у робочому стані та не призводять до росту майбутніх економічних вигід, відносити до витрат періоду;

— вартість поліпшень, що призводять до росту економічних вигід — збільшують первісну вартість основного засобу.

Одиницею бухгалтерського обліку запасів вважати кожне їхнє найменування. Облік транспортно-заготівельних витрат ведеться на окремому субрахунку. При вибутті запасів застосовується метод перших за часом надходжень запасів (ФІФО).

Величину резерву сумнівних боргів розраховується із застосуванням абсолютної суми сумнівної заборгованості. Створюється резерв забезпечення: — на виплату відпусток працівникам підприємства. Величина забезпечення розраховується шляхом множення фактично нарахованої працівникам заробітної плати на коефіцієнт резервування, який обчислюють як відношення річної планової суми на оплату відпусток до загального річного планового фонду оплати праці; — виконання гарантійних зобов'язань. Резерв створюється в розмірі 2% від вартості реалізованої продукції.

Оцінка ступеня завершеності операції з надання послуг (виконання робіт) здійснюється шляхом вивчення виконаної роботи. У виробництві використовується простий метод обліку витрат на виробництво та калькулювання фактичної виробничої собівартості продукції.

На підприємстві встановлений перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції, а також затверджено перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат. Як базу розподілу змінних і постійних розподілених загальновиробничих витрат прийнято прямі витрати, що належать до виробничої собівартості продукції.

Операції з безготівкових розрахунків в іноземній валюті відображаються в обліку за курсом НБУ на дату здійснення операції. Розрахунок курсових різниць за монетарними статтями в іноземній валюті на дату балансу та дату операції проводиться за сумою операції.

Сучасна комп'ютерна форма ведення бухгалтерського обліку поточних зобов'язань, яка використовується на ПАТ «Яготинський маслозавод» полегшує роботу бухгалтерії підприємства, тому що за рахунок одноразового введення даних забезпечується єдність інформаційної бази.

При застосуванні автоматизованої системи вирішується проблема оперативності аналітичного обліку поточних зобов'язань. Є можливість в межах одного синтетичного рахунку одержати кілька різновидів аналітики, які з різних сторін відображають первинну інформацію.

В аналітичних рахунках інформація групується та узагальнюється за певними ознаками. Таким чином підвищується інформаційна ємність системи рахунків та можливість більш детального аналізу інформації щодо поточних зобов'язань.

Організація бухгалтерського обліку поточних зобов'язань в умовах його комп'ютеризації залежить, у першу чергу, від реалізованого на відповідних технічних засобах програмного забезпечення.

Програма "1С: Бухгалтерія 8.0" дозволяє налагодити розгалужену систему аналітичних рахунків для обліку поточних зобов'язань, вводити господарські операції щодо отримання та погашення різних видів заборгованостей з постачальниками, замовниками, соціальними фондами за шаблонами та за допомогою документів, а також формувати різноманітні форми внутрішньої звітності для управлінського персоналу.

Вагомою перевагою цієї програми є можливість ведення обліку декількох організацій в єдиній інформаційній базі, а також настройки типових операцій — засоби групового введення часто використовуваних бухгалтерських проводок. Цей інструмент автоматизації можна налаштовувати самостійно. Також в програмі автоматизовані розрахунки з контрагентами (постачальниками,

замовниками) і підзвітними особами, а також нарахування заробітної плати працівникам підприємства, різноманітні взаєморозрахунки з працівниками, перерахування заробітної плати на особові рахунки працівників і депонування.

У програмі "1С: Бухгалтерія 8.0" підтримується облік діяльності індивідуальних підприємців, які застосовують спрощену систему оподаткування. Одним із шляхів удосконалення бухгалтерського обліку операцій з поточними зобов'язаннями на підприємстві є збільшення розрізів аналітики, що забезпечує надання необхідної облікової інформації для прийняття управлінських рішень та здійснення контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємства.

Фінансова звітність не розкриває користувачу даної інформації. Аналітичність форм звітності можна підвищити шляхом складання відповідних аналітичних форм, що відображають відомості щодо поточних зобов'язань. Під час здійснення на підприємстві господарських операцій з поточними зобов'язаннями на підприємстві використовується програма "1С: Бухгалтерія 8.0", що більшою мірою відповідає вказаним потребам.

У програмі "1С: Бухгалтерія 8.0" можливість ведення аналітичного обліку за розрізами в межах одного рахунку встановлюється в процесі конфігурування програми. Аналітичний облік забезпечується через застосування набору видів Субконто (це сукупність однотипних об'єктів аналітичного обліку) та використання Довідників.

Для забезпечення потреб користувачів щодо інформації з обліку поточних зобов'язань необхідно ввести відповідні субрахунки в Довідники рахунків, задати кореспонденцію і аналітику.

Для задоволення потреб користувачів інформації щодо обліку поточних зобов'язань слід занести відповідні субрахунки в Довідники рахунків, визначити кореспонденцію та аналітику. Застосування автоматизованої обробки облікових даних в частині поточних зобов'язань забезпечує:

- оперативне формування та обробку вихідної інформації щодо такого виду зобов'язань;

- зменшення технічних помилок та обсягу ручної праці;
- можливість забезпечення внутрішнього контролю за поточними зобов'язаннями;
- підвищення ефективності роботи працівників бухгалтерії;
- вдосконалення процесу ведення обліку;
- автоматизоване формування показників фінансової звітності.

Розглянемо структуру бухгалтерії на підприємстві, за якою здійснюється контроль за достовірністю облікових даних поточних зобов'язань і надійністю інформаційних зв'язків.

Перший відділ (інформаційний) — відповідна група працівників (програмісти, консультанти), які забезпечують введення первинної інформації та поточне налагодження програмного забезпечення.

Другий відділ (бухгалтерія) — відповідна група операторів-бухгалтерів, які забезпечують ведення бухгалтерського обліку поточних зобов'язань.

Третій відділ (контрольний) — група бухгалтерів-контролерів, які здійснюють контроль за правильністю введення облікової інформації щодо поточних зобов'язань.

Отже, така структура бухгалтерії з ведення бухгалтерського обліку поточних зобов'язань на підприємстві дозволяє одночасно здійснювати контроль за достовірністю введення облікових даних та забезпечувати поповнення інформаційної бази даних з обліку поточних зобов'язань.

Висновки за розділом 1

Проведене дослідження сутності та теоретичних основ обліку, контролю і аналізу поточних зобов'язань дозволило зробити наступні висновки:

1. Під зобов'язаннями слід розуміти визнану, визначену у вартісному вираженні та юридично оформлену заборгованість одного суб'єкта господарювання перед іншим, погашення якої, як очікується, спричинить вибуття з підприємства ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди. В свою

чергу, поточні зобов'язання – це заборгованість одного суб'єкта на користь іншого, яка виникла внаслідок минулих подій та погашення якої повинно відбутися протягом дванадцяти місяців з моменту її виникнення або протягом операційного циклу підприємства. ключовою відмінністю поточних зобов'язань, на відміну від інших елементів зобов'язань, є термін їх погашення (до 12 місяців).

2. Аналіз нормативно-правової та спеціальної літератури показав, що, зазвичай, до складу поточних зобов'язань відносять: короткострокові кредити банків; поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями; векселі видані; кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; поточні зобов'язання за розрахунками з одержаних авансів; поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом; поточні зобов'язання за розрахунками зі страхування; поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці; поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками; поточні зобов'язання із внутрішніх розрахунків; інші поточні зобов'язання.

3. Згідно наданої організаційно-економічної характеристики, досліджуване підприємство ПАТ «Яготинський маслозавод» є одним із найбільших національних виробників молочної продукції. Здійснений аналіз фінансових показників діяльності ПАТ «Яготинський маслозавод» показав, що підприємство є рентабельним, а високий рівень та позитивна динаміка надходжень від реалізації продукції свідчить про конкурентоспроможність продукції товариства.

4. Сучасна комп'ютерна форма ведення бухгалтерського обліку поточних зобов'язань, яка використовується на ПАТ «Яготинський маслозавод» із використанням програми "1С: Бухгалтерія 8.0" дозволяє налагодити ефективний аналітичний облік за всіма кредиторами підприємства.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

2.1. Методика фінансового обліку поточних зобов'язань підприємства

З метою раціональної організації бухгалтерського обліку зобов'язань слід чітко знати, в якій послідовності проходять облікові процеси на кожному етапі їх обліку. На ПАТ «Яготинський маслозавод» таких етапів три - первинний, поточний і підсумковий облік.

На першому етапі - етапі первинного обліку разом з документуванням дається визначення та проводиться оцінка зобов'язань.

На другому етапі облікового процесу - етапі поточного обліку – здійснюється бухгалтерська обробка первинних документів та їх реєстрація у відповідних облікових реєстрах - журналах, відомостях, книгах, машинних документах.

Третій етап облікового процесу – етап підсумкового обліку – передбачає те, що інформація із журналів та відомостей потрапляє у Головну книгу, де вона узагальнюється на синтетичних рахунках.

Первинні документи з обліку поточних зобов'язань є однією із складових облікових номенклатур первинного обліку. Вони називаються носіями облікових номенклатур. Більшість носіїв облікових номенклатур визначається централізовано. Якщо у централізованому порядку такі носії не створені, їх розробляють і включають у альбоми форм первинних документів.

Важливою умовою постановки чіткої організації обліку з кредиторами, є своєчасність розрахунків з ними. Для цього у бухгалтерії складаються відповідні графіки - календарі різної форми. Розробка та дотримання таких графіків сприяє запобіганню порушень, пов'язаних з недотриманням строків або несплатою певного виду платежів.

Крім цього, необхідним елементом з позиції бухгалтерського обліку є правильна оцінка господарських засобів, джерел їх утворення та результатів діяльності. Оцінка суттєво впливає на загальний обліковий процес, оскільки завдяки їй можна отримати достовірні дані про наявні ресурси підприємства, достовірну звітність і, як результат, ефективно управляти господарською діяльністю.

Зобов'язання традиційно оцінюється сумою коштів, необхідною для погашення заборгованості, або в умовах ринку вартістю товарів і послуг, які потрібно представити.

Відповідно до принципу бухгалтерського обліку та фінансової звітності в обліку слід застосовувати такі методи оцінки, які запобігатимуть завищенню оцінки активів і доходів та заниженню оцінки зобов'язань і витрат суб'єктів господарювання.

Отже, зобов'язання необхідно оцінювати таким методом, який би не занижував їхню суму. Завдяки дії принципу безперервності оцінку зобов'язань підприємства здійснюють, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме й надалі.

В Плані рахунків бухгалтерського обліку для відображення інформації про кредити та позики призначено рахунок 60 «Короткострокові позики». Незважаючи на назву рахунку «Короткострокові позики», субрахунку для обліку позик до даного рахунку Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку не передбачено.

Так в Інструкції зазначено, що «на рахунку 60 «Короткострокові позики» ведеться облік розрахунків у національній і іноземній валютах за кредитами банків, строк повернення яких не перевищує дванадцяти місяців з дати балансу, та за позиками, термін погашення яких минув».

Крім того, рахунок 60 «Короткострокові позики» має такі субрахунки:

- 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»;
- 602 «Короткострокові кредити банків в іноземній валюті»;

- 603 «Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті»;
- 604 «Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті»;
- 605 «Прострочені позики в національній валюті»;
- 606 «Прострочені позики в іноземній валюті» [11].

Тому погоджуємось з думкою А.Т. Сафарової, що необхідно внести зміни до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в частині субрахунків до рахунку 60 «Короткострокові позики», а саме:

- для відображення в обліку позик, отриманих від небанківських установ ввести субрахунки 607 «Короткострокові позики у національній валюті» та 608 «Короткострокові позики в іноземній валюті»;
- для обліку кредиту овердрафт – субрахунок 609 «Розрахунки за кредитом-овердрафт» [57, с.60].

За кредитом рахунку 60 «Короткострокові позики» показуються суми отриманих позик чи кредитів, а за дебетом - сума їх погашення або переведення до складу довгострокових зобов'язань, якщо відбулося відстрочення позик чи кредитів.

Аналітичний облік короткострокових позик (кредитів) ведеться за позикодавцями (банками) в розрізі кожної позики (кредиту) окремо та термінами їх погашення.

Господарські операції щодо руху сум позик і кредитів, які відбулися протягом звітного періоду, відображаються при журнальній формі обліку в першому та другому розділі журналу 2 у хронологічному порядку відповідно до отриманих первинних документів.

У розділі III зазначеного журналу відображаються аналітичні дані до рахунку 60 «Короткотермінові позики».

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків підприємства за короткостроковими позиками наведена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків ПАТ «Яготинський
маслозавод» за короткостроковими позиками

№ пор.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1.	Кредитний договір	Отримання грошових кредитних коштів на рахунок підприємства позичальника	311	601	311	601	70000
2.	Кредитний договір	Нарахування відсотків згідно кредитного договору	951	684	951	684	2500
3.	Кредитний договір	Оплата заборгованості підприємства по короткостроковому кредиту	601	311	601	311	61500
4.	Кредитний договір	Оплата відсотків згідно кредитного договору	684	311	684	311	2500

Як бачимо у розглянутій кореспонденції підприємства бухгалтерські проведення на підприємстві є ідентичними до загальноприйнятих.

Для обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за отримані матеріальні цінності (роботи, послуги) призначено рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

За кредитом вищевказаного рахунку відображається заборгованість за отримані від постачальників чи підрядників матеріальні цінності (роботи, послуги), а за дебетом – погашення такої заборгованості.

Рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» має наступні субрахунки:

- 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» - здійснюється облік розрахунків за отримані матеріальні цінності (роботи, послуги) з вітчизняними постачальниками та підрядниками;

- 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» - ведеться облік розрахунків за отримані матеріальні цінності (роботи, послуги) з іноземними постачальниками та підрядниками;

- 633 «Розрахунки з учасниками ПФГ» - облік розрахунків за отримані від учасників ПФГ матеріальні цінності (роботи, послуги).

Аналітичний облік здійснюється окремо за кожним постачальником та підрядником в розрізі кожного документа (рахунку) на сплату.

Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги є монетарною статтею, у зв'язку з цим беруться до уваги при її обліку вимоги П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів». Облік будується таким чином, щоб розрахунки, які здійснюються у різних валютах, були відокремлені один від одного. Як уже зазначалось, в Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку лан передбачено окремі субрахунки для відображення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги в національній валюті (субрахунок 631 – «Розрахунки з вітчизняними постачальниками») та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги в іноземній валюті (субрахунок 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»).

Таким чином, в залежності від виду валюти, до рахунку 632 мають бути відкриті субрахунки третього порядку, зокрема, 6321 «Розрахунки з іноземними постачальниками в доларах США», 6322 «Розрахунки з іноземними постачальниками в євро» тощо [48].

Особливістю відображення в обліку кредиторської заборгованості за розрахунками з постачальниками і підрядниками є те, що укладення договорів постачання, купівлі-продажу, підряду тощо зумовлює виникнення юридичного зобов'язання, яке ніяк не відображається на рахунках бухгалтерського обліку та в балансі. Таке зобов'язання почне відображатися в обліку лише після того, як суб'єкти господарювання перейдуть до виконання взятих на себе обов'язків і зобов'язання буде відповідати критеріям його визнання відповідно до П(С)БО 11 «Зобов'язання» (табл. 2.2) [7].

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків
ПАТ «Яготинський маслозавод» з постачальниками

№ пор.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1.	Рахунок-фактура	Отримані матеріали від постачальника	201	631	201	631	214333
2.	Податкова декларація	Відображення нарахованої суми ПДВ	641	631	641	631	32867
2.	Журнал 3	Списані витрати на придбання матеріалів	92	631	92	631	277200

Як бачимо кореспонденція рахунків з обліку розрахунків ПАТ «Яготинський маслозавод» з постачальниками є ідентичною до загальноприйнятої. Регістром при журнальній формі обліку для поточних зобов'язань, в тому числі і кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, є журнал 3. До цього журналу відкриваються відомості аналітичного обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками.

Досліджуване підприємства ПАТ «Яготинський маслозавод» сплачує такі види податків і зборів: податок на прибуток, податок та додану вартість, земельний податок, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, рентні платежі (плата за воду).

В Україні податки і збори відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку обліковуються на рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами». За кредитом цього рахунку відображаються нараховані до бюджету суми платежів, а за дебетом – належні до відшкодування з бюджету податки та їх сплата. Зазначений рахунок має таких чотири субрахунки:

- 641 «Розрахунки за податками»,
- 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»,
- 643 «Податкові зобов'язання»,

- 644 «Податковий кредит».

Аналітичний облік розрахунків за податками й платежами ведеться за їх видами. Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з бюджетом наведена у табл.2.3.

Таблиця 2.3

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків

ПАТ «Яготинський маслозавод» з бюджетом

№ пор.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Податкова декларація з ПДВ	Нарахована сума ПДВ	70	641	70	641	12653
2.	Декларація з податку на прибуток	Нарахована сума податку на прибуток	98	641	98	641	31250
3.	Відомість оплати праці	Здійснено відрахування ПДФО	66	641	66	641	632541
4.	Виписка з рахунку в банку	Здійснено перерахунок нарахованих сум податків до бюджету	641	311	641	311	680000
5.	Виписка з рахунку в банку	Здійснено повернення на рахунок підприємства зайво нарахованих коштів	31	641	31	641	3556

З огляду на наведену кореспонденцію підприємства, облік розрахунків з бюджетом повністю відповідає загальноприйнятим нормам.

Для узагальнення інформації про розрахунки за виплатами працівникам з оплати праці (за всіма видами заробітної плати, премій, допомог тощо), за не одержані в установлений строк з каси підприємства суми з виплат працівникам, за іншими поточними виплатами призначено рахунок 66 «Розрахунки за

виплатами працівникам». До зазначеного рахунку відкривають наступні субрахунки: 661 «Розрахунки за заробітною платою»; 662 «Розрахунки з депонентами» [46].

Аналітичний облік розрахунків з персоналом ведеться за кожним працівником, видами виплат й утримань.

Для обліку розрахунків за відрахуванням на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, за індивідуальним страхуванням персоналу, страхуванням майна та за іншими розрахунками за страхуванням Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку призначено рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням». Для цих цілей до вказаного рахунку відкривають наступні субрахунки: 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування», 652 «За соціальним страхуванням», 654 «За індивідуальним страхуванням», 655 «За страхуванням майна». За кредитом рахунку 65 обліковуються нараховані зобов'язання за страхуванням та отримані від органів страхування кошти, а за дебетом – сплата заборгованості та витрачання підприємством коштів страхування. Аналітичний облік розрахунків за страхуванням здійснюється за кожним видом зборів і відрахувань, за страхувальниками та окремими договорами страхування.

В Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку серед поточних зобов'язань виділено рахунок 67 «Розрахунки з учасниками». Даний рахунок призначено для узагальнення інформації щодо розрахунків з учасниками та засновниками суб'єкта господарювання, які безпосередньо пов'язані з розподілом власного капіталу, зокрема дивідендів. До рахунку 67 відкриваються наступні субрахунки: 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами», де відображаються дивіденди, нараховані власникам простих та привілейованих акцій на основі прибутку або інших джерел; 672 «Розрахунки за іншими виплатами», на якому здійснюється облік інших виплат, нарахованих засновникам та учасникам за користування майном, а також виплат у зв'язку з одержанням належної учаснику, що вибув, частини активів суб'єкта

господарювання [11]. Аналітичний облік розрахунків з учасниками ведеться за кожним засновником та учасником та за видами виплат.

Для обліку поточних зобов'язань призначено також рахунок 68 «Розрахунки за іншими операціями», на якому здійснюється облік розрахунків за операціями, що не можуть бути відображені на рахунках 63-67 Плану рахунків бухгалтерського обліку.

На субрахунку 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками» здійснюється облік нарахованих відсотків. Зокрема, у разі нарахування відсотків за отриманий кредит складається бухгалтерське проведення: Дебет субрахунку 951 «Відсотки за кредит» і Кредит субрахунку 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками».

Сплата нарахованих відсотків відображається проведенням: Дебет рахунка 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками» та Кредит рахунка 31 «Рахунки в банках». Субрахунок 685 призначений для обліку операцій, які не передбачені для обліку на інших субрахунках рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями».

Регістром обліку поточних зобов'язань при журнальній формі є журнал 3, до якого відкриваються відомості аналітичного обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками, аналітичного обліку векселів, аналітичного обліку розрахунків за іншими операціями, аналітичного обліку розрахунків з бюджетом [48].

На досліджуваному підприємстві ПАТ «Яготинський маслозавод» облік розрахункових операцій автоматизовано. У зв'язку з цим, регістрами обліку поточних зобов'язань на цьому підприємстві є відповідні машинограми.

2.2. Управлінський облік поточних зобов'язань підприємства

На фінансові результати підприємства та на господарську діяльність загалом має великий вплив кредиторська заборгованість. Для підвищення фінансової результативності всіх видів звичайної діяльності та забезпечення

платоспроможності підприємствам необхідно прискорити кругообіг оборотного капіталу. Тому для ефективного використання коштів підприємства необхідно навчитися правильно ними управляти. Вдосконалення аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками полягає у впровадженні в облікову систему певного аналітичного документа, за допомогою якого будуть відображатися всі операції, які здійснювалися з кожним постачальником (підрядником) протягом року задля усунення факту виникнення простроченої кредиторської заборгованості.

Відомість розрахунків з постачальниками (підрядниками) міститиме таку інформацію, як поставка товарно-матеріальних цінностей, заборгованість за попередні поставки, умови продажу товарно-матеріальних цінностей, а також дату погашення заборгованості за конкретною поставкою. Відповідальність за ведення даної відомості та прийняття рішень щодо розрахунків з постачальниками та підрядниками слід покласти на заступника головного бухгалтера.

Управління кредиторською заборгованістю передбачає використання підприємством найбільш прийнятих для цього форм, обсягів, строків розрахунків з контрагентами. Важливість управління кредиторської заборгованості зумовлюється значною часткою в поточних пасивах підприємства, а це в свою чергу впливає на динаміку показників платоспроможності та ліквідності.

Основним елементом управління кредиторської заборгованості на підприємстві виступає правильний та своєчасний її аналіз. Важливе значення для аналізу кредиторської заборгованості має збір необхідної достовірної інформації. Основними джерелами формування такої інформації є: баланс підприємства, звіт про фінансові результати, примітки до річної фінансової звітності, первинні документи, журнали, в яких відображається рух відповідних платежів, а також розрахункові відомості про нарахування заробітної плати. Необхідно також провести аудит кредиторської заборгованості, результати якого дадуть можливість визначити всі відхилення в структурі заборгованості, розробити заходи щодо її регулювання, адже вона негативно впливає на

діяльність підприємства. У більшості випадків причиною змін у структурі заборгованості є взаємні неплатежі. Тому для ефективної роботи підприємства необхідно визначити причини кожного виду заборгованості в результаті кожної окремої ситуації на підприємстві.

Важливою ділянкою роботи для бухгалтера є управління кредиторською заборгованістю, яке передбачає:

- обґрунтування можливості виникнення кредиторської заборгованості;
- визначення політики надання кредиту для різних груп постачальників і видів продукції;
- контроль розрахунків з кредиторами за відстрочену або прострочену заборгованість та вивчення причин недотримання договірної дисципліни;
- своєчасне визначення прийомів прискорення обігу оборотних активів і зменшення безнадійних боргів;
- забезпечення умов продажів, що гарантують надходження грошових коштів; — прогноз надходжень грошових коштів від кредиторів.

Основними прийомами управління кредиторської заборгованості є:

- аналіз замовлень, оформлення розрахунків і встановлення характеру дебіторської та кредиторської заборгованості;
- оцінка реальної вартості існуючої кредиторської заборгованості;
- контроль за співвідношенням кредиторської заборгованості.

Для цілей управління зобов'язаннями підприємства доцільно складати аналітичну таблицю за видами кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками (табл. 2.4).

Кредиторська заборгованість у т. ч. за термінами погашення, грн. з неї прострочена, грн. термін прострочення Вид заборгованості Період всього до 3 місяців від 3 до 6 місяців від 6 до 12 місяців до 3 місяців від 3 до 6 місяців більше 6 місяців сума, грн. причини виникнення вжиті заходи.

На ПАТ «Яготинський маслозавод» облік розрахунків з постачальниками і підрядниками автоматизований. Станом на 01.01.2018 р. величина

кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на даному підприємстві становила 116092 тис. грн.

Таблиця 2.4

Аналітична таблиця для управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи, послуги на основі термінів погашення й виконання умов погашення

Кредитор / Період	Кредиторська заборгованість								
	всього	у т.ч. за термінами погашення, грн.			з неї прострочена, грн.				
		до 3 місяців	від 3 до 6 місяців	від 6 до 12 місяців	термін прострочення			сума, грн.	причини виникнення
					до 3 місяців	від 3 до 6 місяців	від 6 до 12 місяців		

Щоб зменшити заборгованість, є певна послідовність її погашення. В першу чергу виступають розрахунки за податками та зборами перед бюджетом, а потім підприємство покриває витрати пов'язані з розрахунками з оплати праці та проводить розрахунки з постачальниками та підрядниками. Отже, ефективне управління на підприємстві кредиторською заборгованістю дозволить не лише оптимізувати фінансовий стан, а забезпечить високі темпи виробництва та конкурентоспроможності.

2.3. Розкриття інформації про поточні зобов'язання у звітності ПАТ «Яготинський маслозавод»

Нині в умовах розвитку ринкових відносин відбуваються значні зміни в економічному середовищі. При цьому суттєво підвищується роль фінансової звітності як інформаційного елементу управління підприємством. Така звітність є основним джерелом інформації щодо майнового та фінансового стану

суб'єкта господарювання, а також результатів його господарської діяльності. Фінансова звітність відображає всі суттєві зміни в структурі активів, джерел їх утворення (власного та позикового капіталів), результатах господарської діяльності, а також надає зовнішнім і внутрішнім користувачам досить значну інформацію у згрупованому вигляді.

Підвищення значення як фінансової звітності, так і бухгалтерського обліку загалом є наслідком розширення кола суб'єктів управління підприємством, які мають право приймати інвестиційні, фінансові та інші господарські рішення базуючись на обліковій інформації. Відповідно до зростання ролі фінансової звітності в управлінні суб'єктом господарювання значно змінюються і вимоги, що ставляться до неї, зокрема, підвищуються вимоги до якості такої звітності, що визначаються правдивістю, змістовністю та оперативністю даних.

Розглядати фінансову звітність слід не тільки з точки зору формування показників та їх використання, але й з урахуванням того, який вона здійснює вплив на управління, яке її місце в загальній структурі всіх видів звітності (податкової, управлінської, статистичної), хто користується її інформацією та яким чином вона подається зовнішнім користувачам. Слід відмітити, що якісна фінансова звітність підвищує впевненість контрагентів суб'єкта господарювання, позиціонує його як надійного партнера та може впливати зі свого боку на форму та зміст потенційних взаємовідносин з постачальниками, покупцями тощо.

Фінансова звітність гармонійно синтезується з основними функціями менеджменту, зокрема плануванням, мотивацією, організацією, контролем. Під час планування інформація з фінансової звітності застосовується для обґрунтування завдань та напрямів діяльності, моделювання планових та формування базових показників роботи підприємства. На стадії організації роботи така звітність здійснює опосередкований вплив на збір первинних даних, процедури й методи їх обробки у системі фінансового обліку. При цьому здійснюється деталізація завдань, визначаються інформаційні вимоги щодо

діяльності суб'єкта господарювання. Окрім того, фінансова звітність є засобом стимулювання до напрямів управління підприємством. Вона дозволяє провести оцінку, моніторинг, контроль, аналіз досягнутих результатів підприємства та скоригувати управлінські рішення.

Таким чином, на підприємстві повинна бути сформована відповідна система звітності, яка пов'язує його із зовнішнім середовищем. Окремі види звітності, зокрема управлінської, залежать від виду галузі економіки, розмірів та специфіку господарської та виробничої діяльності. Але визначальне місце серед усієї звітності підприємства завжди належить фінансовій, що зумовлено її спрямованістю на задоволення потреб зовнішніх та внутрішніх користувачів [35, с.401].

До 2013 року форми фінансової звітності регулювалися П(С)БО 2 «Баланс», П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати», П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів» та П(С)БО 5 «Звіт про власний капітал». Нині зазначені стандарти втратили чинність. Нині визначення вимог до фінансової звітності та регулювання її форм здійснюється НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Окрім того, були розроблені «Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності», які затверджені наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433. З плином часу й удосконаленням на законодавчому рівні форм фінансової звітності її показники все більше стають тією інформацією, яка і за кількісним складом, і за якісним наповненням дозволяє приймати ефективні управлінські рішення, визначати стратегію розвитку і управління підприємством.

З набранням чинності НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» зобов'язання представлені у Балансі (Звіті про фінансовий стан) у наступних трьох розділах:

- II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення;
- III. Поточні зобов'язання і забезпечення;
- IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття.

Для відображення інформації про поточні зобов'язання НП(С)БО 1 визначено рядки, що представлені у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Схема розділу III Балансу (Звіту про фінансовий стан)

«Поточні зобов'язання і забезпечення»

Стаття	Код рядка
Короткострокові кредити банків	1600
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610
товари, роботи, послуги	1615
розрахунками з бюджетом	1620
у тому числі з податку на прибуток	1621
розрахунками зі страхування	1625
розрахунками з оплати праці	1630
Поточні забезпечення	1660
Доходи майбутніх періодів	1665
Інші поточні зобов'язання	1690

Відповідно до П(С)БО, суб'єкти господарювання можуть додавати до форм звітності нові статті. Однак тут є певні обмеження. Можна додавати лише ті статті, перелік яких наведено у додатку 3 до НП(С)БО 1 з обов'язковим збереженням коду рядка, який там вказаний. Щодо поточних зобов'язань, то підприємство у розділ III Балансу (Звіту про фінансовий стан) може додатково вносити такі статті (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Перелік додаткових статей фінансової звітності в частині розділу III Балансу (Звіту про фінансовий стан) «Поточні зобов'язання і забезпечення»

Стаття	Код рядка
Векселі видані	1605
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670

Таким чином, поточні зобов'язання представлені у Балансі (Звіті про фінансовий стан) досить розгорнуто, оскільки на вітчизняних підприємствах мають місце більшість з них.

Перевагою цієї форми звітності є те, що тепер виділено окремим рядком 1621 заборгованість перед бюджетом з податку на прибуток. Це підвищить інформаційну цінність даної звітності, оскільки її користувачі зможуть за даними Балансу оцінити прибутковість підприємства. Водночас вважаємо, що стаття «Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами» повинна бути основною статтею, а не вписуваною. Слід відмітити, що на окремих субрахунках синтетичних рахунків 63, 64, 65, 68 сальдо на кінець місяця може бути не лише кредитовим, але й дебетовим. Такі показники у Балансі не згортаються, а сальдо синтетичного рахунку визначається розгорнуто за дебетом і кредитом як сума відповідного сальдо на субрахунках.

Погоджуємось з думкою І.Я. Омецінської, що дискусійним є відображення в Балансі забезпечень наступних витрат і платежів. Згідно з раніше діючим П(С)БО 2 «Баланс» їх відображали у розділі II «Забезпечення наступних витрат і платежів» [45, с.222].

З прийняттям НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» забезпечення перестали існувати як окремий вид зобов'язань і їх у П(С)БО 11 «Зобов'язання» розділили на два типи: один включили у склад поточних зобов'язань (поточні забезпечення), інший – у склад довгострокових зобов'язань (довгострокові зобов'язання). Водночас у новому Балансі (Звіті про фінансовий стан) забезпечення в назвах розділів II та III винесені за межі відповідно довгострокових та поточних зобов'язань: «Довгострокові зобов'язання і забезпечення», «Поточні зобов'язання і забезпечення».

У Плані рахунків та Інструкції про його застосування забезпечення поміщені в один клас з власним капіталом (клас 4 «Власний капітал та забезпечення зобов'язань»), наголошуючи на їх спорідненість. З одного боку, забезпечення мають ознаки зобов'язань: характеризуються часом погашення, їх спричиняють минулі події, мають витратний характер, їх погашення ймовірно призведе до зменшення ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди. З іншого боку, вони створюються за рахунок власного капіталу та на момент

відображення у Балансі відсутня ідентифікація суб'єктів заборгованості, тому вони мають спорідненість з власним капіталом.

Разом із тим, на думку І.Я. Омецінської, забезпечення необхідно перенести до першого розділу пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) «Власний та прирівняний до нього капітал», оскільки вони являють собою акумулювання власних коштів підприємства, виплата яких може і не відбутися [45, с.222]. На нашу думку, оскільки в П(С)БО 11 забезпечення не виокремлено окремим видом зобов'язань, а віднесено до складу поточних або довгострокових, то назву розділу III Балансу (Звіту про фінансовий стан) «Поточні зобов'язання і забезпечення» слід змінити на «Поточні зобов'язання». З прийняттям НП(С)БО 1 у фінансовій звітності № 1 з'явився новий розділ IV «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття». Це зумовлено прийняттям П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність». Окрім того, до в Інструкції про застосування Плану рахунків було виділено нові субрахунки: 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу»; 680 «Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу» [48].

Розділ IV пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) заповнюється на основі кредитового залишку за субрахунком 680 «Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу». На нашу думку, оскільки така заборгованість має поточний характер, то немає необхідності її відображати окремим розділом. Тобто зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття слід відображати окремою статтею у розділі III «Поточні зобов'язання і забезпечення».

Висновки за розділом 2

Аналіз сучасного стану обліку поточних зобов'язань його удосконалення дає можливість зробити наступні висновки:

1. Організація обліку поточних зобов'язань - це відповідальний і складний процес, який має проводитись у чіткій послідовності і від якого залежить достовірність і своєчасність інформації щодо виникнення та погашення зобов'язань. Таким чином, для ефективної організації облікового ПАТ «Яготинський маслозавод» процесу необхідно:

- зберігати послідовність процесів на кожному етапі обліку за допомогою ефективних облікових процедур;
- формувати внутрішні регламенти, що є складовою частиною організації раціонального облікового процесу;
- розробити Положення про інвентаризацію, у якому був би сформований процедурний підхід до перевірки розрахунків, що дозволить уникнути різного роду штрафних санкцій і збільшити прибуток;
- здійснювати організацію роботи облікового апарату, направлену на високу продуктивність роботи облікового персоналу.

2. Особливістю відображення в обліку кредиторської заборгованості ПАТ «Яготинський маслозавод» за розрахунками з постачальниками і підрядниками є те, що укладення договорів постачання, купівлі-продажу, підряду тощо зумовлює виникнення юридичного зобов'язання, яке ніяк не відображається на рахунках бухгалтерського обліку та в балансі. Таке зобов'язання почне відображатися в обліку лише після того, як суб'єкти господарювання перейдуть до виконання взятих на себе обов'язків і зобов'язання буде відповідати критеріям його визнання відповідно до П(С)БО 11 «Зобов'язання».

3. З метою узгодження правового й облікового законодавства юридичні зобов'язання перед постачальниками та підрядниками ПАТ «Яготинський маслозавод» доцільно відображати на рахунку позабалансового обліку 042

«Непередбачені зобов'язання» і в примітках до річної фінансової звітності. При виконанні договору, юридичні зобов'язання стають реальними і відображаються в бухгалтерському обліку. В такому випадку їх слід виключити із позабалансового субрахунку 042 «Непередбачені зобов'язання» та відображати на рахунках бухгалтерського обліку. Таке відображення заборгованості сприятиме отриманню обґрунтованої і правдивої інформації про борги підприємства. Поточні зобов'язання представлені у Балансі (Звіті про фінансовий стан) досить розгорнуто. Перевагою цієї форми звітності є виділення окремим рядком 1621 заборгованості перед бюджетом з податку на прибуток.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ І АНАЛІЗУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

3.1. Методика контролю поточних зобов'язань

Одним з найбільш відповідальних етапів по налагодженню ефективної діяльності суб'єкта господарювання є організація системи внутрішнього контролю на підприємстві. Саме поняття «організація» втілює собою чітке впровадження, належне впорядковування будь-чого і розглядається як процес. Вважаємо, що організація внутрішнього контролю є комплексом заходів, спрямованих на створення, постійне впорядкування та удосконалення системи внутрішнього контролю з метою забезпечення інформацією керівництва про діяльність нижчих рівнів управління та про використання майна підприємства для прийняття управлінських рішень і складання фінансової звітності.

Розглянемо організацію внутрішнього контролю поточних зобов'язань, що сприятиме чіткому документуванню розрахунків, своєчасній та повній реєстрації даних первинного обліку в регістрах, а також правдивому відображенню інформації щодо зобов'язань у звітності та примітках до неї.

На думку С. Травінської, при організації процесу внутрішнього контролю слід брати до уваги основні принципи його ефективності, дотримання яких є запорукою успішного функціонування системи внутрішнього контролю, а саме: відповідальності, збалансованості, своєчасності повідомлення про відхилення, відповідності контролюючої і контрольованої систем, постійності, комплексності, розподілу обов'язків, дозволу і схвалення. Дотримання цих принципів дозволяє забезпечити ефективне функціонування та стійкість підприємства, зберігати та ефективно використовувати ресурси і потенціал підприємства, формувати систему інформаційного забезпечення всіх рівнів управління, забезпечити більш ефективну, налагоджену і чітку роботу підрозділів підприємства тощо [63, с.103].

Важливим питанням організації внутрішнього контролю операцій з поточними зобов'язаннями на підприємстві є визначення його об'єктів. Об'єкти контролю, охоплені бухгалтерським обліком, збігаються з об'єктами обліку, оскільки бухгалтерський облік є і засобом контролю, і його об'єктом.

Під об'єктами контролю, що охоплюються бухгалтерським обліком, слід розуміти предмети, господарські процеси, явища, дії посадових і матеріально відповідальних осіб, на які спрямовані контрольні функції бухгалтерського обліку.

Отже, під об'єктами внутрішнього контролю поточних зобов'язань на ПАТ «Яготинський маслозавод» слід розглядати елементи облікової політики підприємства (перелік первинних документів з обліку поточних зобов'язань; список осіб, які мають право підпису документів з обліку поточних зобов'язань; порядок ведення податкового обліку), господарські операції бухгалтерського обліку поточних зобов'язань, записи у первинних документах та облікових регістрах.

Ефективність внутрішнього контролю підвищується завдяки вмілому поєднанню різних методів, способів і прийомів його здійснення. Метод характеризується використанням загальнонаукових (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, моделювання, абстрагування, конкретизація, системний огляд, функціонально- вартісний аналіз) і власних методичних прийомів і способів контролю (ревізія, інвентаризація, тематична перевірка, обстеження, внутрішній аудит, економічний аналіз, експертиза, перевірка виконання прийнятих рішень).

Для встановлення методики внутрішнього контролю операцій ПАТ «Яготинський маслозавод» із поточними зобов'язаннями визначимо мету та завдання такого контролю (рис. 3.1).

Узагальнюючи вищенаведене, представимо схему організації внутрішнього контролю поточних зобов'язань на підприємстві (рис. 3.2).

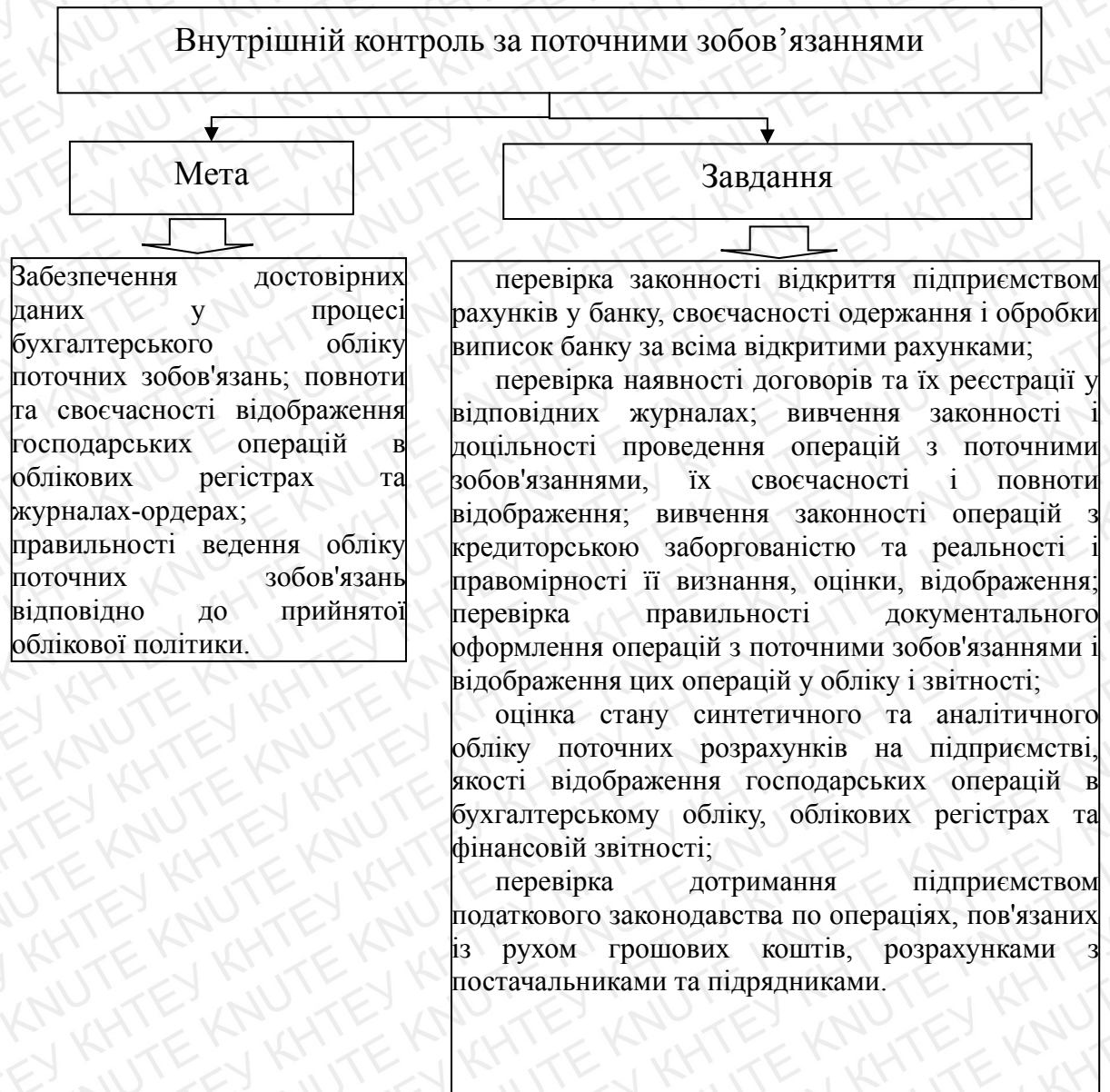

Рис. 3.1. Мета та завдання внутрішнього контролю за поточними зобов'язаннями [57, с.510]

Останнім та, безсумнівно, найбільш важливим етапом внутрішнього контролю є прийняття відповідних рішень за результатами перевірки та їх виконання. Контроль можна вважати закінченим за умови, коли буде усунено наслідки таких відхилень та вжито заходів задля покращення фінансово-господарської діяльності підприємства або окремих структурних підрозділів у майбутньому.

Рис. 3.2. Схема організації внутрішнього контролю поточних зобов'язань на ПАТ «Яготинський маслозавод»

Щодо методів контролю поточних зобов'язань ПАТ «Яготинський маслозавод», то раціональним є використання комп'ютерної форми контролю. Комп'ютеризація та автоматизація обліку і внутрішнього контролю операцій з поточними зобов'язаннями дозволяє контролерам отримувати в найбільш короткі строки інформацію про:

— відповідність залишків у синтетичних та аналітичних регістрах бухгалтерського обліку короткострокових кредитів у національній та іноземній валюті;

- реальність операцій з короткостроковими кредитами та позиками, відображених в бухгалтерському обліку;
- правильність цільового використання коштів, нарахування та сплати відсотків за користування кредитом;
- достовірність відображення кредиторської заборгованості в балансі, дотримання строків позовної давності;
- достовірність актів звірки на підтвердження кредиторської заборгованості;
- доцільність придбання матеріалів та цінностей, реальності розрахунків;
- правильність здійснення розрахунків з податковими органами та органами соціального страхування; — дотримання правильності ведення бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці, правильності нарахування заробітної плати, утримань та своєчасності виплати згідно з діючою системою оплати праці.

Разом із тим, в рамках здійснення контролю поточних зобов'язань ПАТ «Яготинський маслозавод», важливою складовою є аудит поточних зобов'язань, який націлений на оцінку системи обліку і встановлення зловживань та помилок.

Загалом аудит поточних зобов'язань ПАТ «Яготинський маслозавод» повинен забезпечити перевірку: наявності, якості та реєстрації укладених з контрагентами договорів; повноти й реальності відображення господарських операцій щодо виникнення і погашення поточних зобов'язань у первинних документах; правильності розрахунків у первинних документах (кількість, вартість тощо); законність та своєчасність облікової реєстрації поточних зобов'язань; залишків за синтетичними рахунками, субрахунками, аналітичними рахунками в розрізі видів поточних зобов'язань; розрахунків та правильність відображення в обліку забезпечень; обґрунтованість відображення інформації щодо поточних зобов'язань за їх видами у звітності.

Можна також виділити основні завдання аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками ПАТ «Яготинський маслозавод». По-перше, це — контроль за дотриманням чинного законодавства і перевірка наявності та правильності оформлення документів з поставки матеріальних цінностей (договорів, рахунків-фактур, актів звіряння розрахунків). По-друге, це — встановлення причин і строків виникнення заборгованості за розрахунками, визначення її реальності та шляхів її погашення; встановлення правильності здійснення розрахунків за даною заборгованістю та відображення їх в обліку. Наступним завдання аудиту є підтвердження повноти та своєчасності оприбуткування отриманих цінностей і обліку спожитих робіт, послуг. Також важливим є визначення правильності оцінки отриманих товарів при бартерних (товарообмінних) операціях.

При аудиті виконання договорів купівлі-продажу ПАТ «Яготинський маслозавод» необхідно перевірити повноту та своєчасність прийняття матеріальних цінностей та правильність визначення їх якості та залікової маси. Обов'язково потрібно переконатись, що на підприємстві адекватно використовуються ціни, надбавки та знижки, що відшкодування транспортно-заготівельних витрат здійснюється за діючими нормативами і тарифами. Важливим моментом є правильність оплати простою машин при очікуванні відвантаження молочної продукції. Також аудитор перевіряє своєчасність надання й повернення тари сторонами договору відповідно до його умов та чи відбувається притягнення до матеріальної відповідальності сторін за порушення договірних зобов'язань.

На наш погляд, обов'язкової уваги аудитора потребує поточний аудит виконання умов розрахунків з боку керівників, фахівців обліково-економічної служби. Правильність і достовірність даних по масі відвантажених товарів (продукції) перевіряється шляхом зіставлення товарно-транспортних накладних, подорожніх листів, журналів вагара, квитанцій прийняття продукції. При виявленні невідповідності даних про кількість відвантаженої та прийнятої продукції аудитор встановлює причини та осіб, відповідальних за нестачу, і

вимагає відшкодування підприємству збитків. Перевірка виконання договірних зобов'язань за номенклатурою, кількістю, цінами, тарифами, строками поставки, якістю товарів полягає в тому, що за кожним первинним документом (ТТН, рахунок-фактура) аудитор перевіряє повноту оприбуткування товарів, їх комплектність. Для цього він дані первинних документів порівнює із записами книг складського обліку, із відповідними бухгалтерськими рахунками і журналами-ордерами [68, с.93].

При цьому може бути виявлено неоприбуткування матеріальних цінностей, завищення вартості придбаних товарів, занесення на рахунки виробництва без попереднього їх відображення на рахунках, відповідних придбаних товарів; оприбуткування менш цінних матеріальних цінностей і укриття більш якісних. Для визначення таких фактів документальне дослідження розрахункових операцій ми радимо проводити паралельно з інвентаризацією в момент надходження матеріальних цінностей, що є завданням внутрішнього аудиту, а також із зустрічним зіставленням розрахунків з постачальниками і опитуванням осіб, відповідальних за використання матеріальних цінностей або за їх прийняття.

Важливим елементом аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками є перевірка правильності застосування цін, націнок, знижок, надбавок та визначення податку на додану вартість, для чого аудитор складає звірку цих даних з договорами та інструкціями про порядок їх розрахунку. На розміри платежів впливають умови доставки товарів, виконання яких також слід контролювати. Аудитор також контролює повноту компенсації постачальниками витрат по самостійній доставці матеріальних цінностей, при транспортуванні продукції власним транспортом підприємства-покупця.

Другим етапом аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками, на нашу думку, повинен бути аудит документального відображення надходження вантажів (робіт, послуг). На цьому етапі аудитор перевіряє первинні документи з надходження молочної сировини від постачальників: товарно-транспортні накладні (ТТН), рахунки-фактури. Також обов'язковий

перевірці з боку аудиторів підлягає правильність оформлення та обліку довіреностей. При цьому перевірці підлягає: порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на отримання матеріальних цінностей; порядок відпуску матеріальних та нематеріальних активів покупцям за довіреністю; облік довіреностей у журналі реєстрації довіреностей; відображення в аналітичному обліку даних про місце зберігання, нумерацію, кількість і вартість бланків довіреностей; наявність і правильність оформлення актів про списання бланків довіреностей, які складаються не рідше одного разу на квартал; відповідальність за несвоєчасне та неповне оприбуткування одержаних за виданими довіреностями цінностей [68, с. 94].

Третім етапом ефективної моделі аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками є перевірка відображення в обліку даного виду розрахунків. Аудитор порівнює дані журналу 3 і відомості аналітичного обліку 3,3 з реєстром операцій за розрахунками з постачальниками та підрядниками, книгою обліку придбання товарів, даними декларації з податку на додану вартість. Звіряє дані цих документів з даними первинних документів: товарнотранспортними накладними (ТТН), рахунками-фактурами. Аудитор акцентує увагу на правильності переносу сум, дотриманні кількості, якості, термінів поставки, на наявності оплати та порядку розрахунку податкових зобов'язань. При аудиті розрахунків з підрядниками аудитор перевіряє: включення об'єктів робіт і послуг в титульний список; забезпечення відповідними джерелами фінансування; наявність проектно-кошторисної документації на об'єкти будівництва; укладання договорів з підрядниками та умови розрахунків (по об'єкту в цілому, по завершенню етапів); правильність застосування цін, розцінок, відображення обсягів виконаної роботи; достовірність поданих до оплати рахунків з доданими до них актами виконаних робіт. При встановленні фактів перевищення виконаних робіт, неправильного застосування цін, включення в розрахунок витрат, не передбачених кошторисом, необхідно провести контрольний замір виконаних обсягів будівельно-монтажних робіт [68, с. 94].

Аудитор перевіряє собівартість заготівельних матеріальних цінностей, відповідність їх кошторисним розцінкам, наявність понаднормативних запасів нествореного і непереданого підряднику обладнання, забезпечення його цілісності і здійснення заходів щодо прискорення введення його в дію. Одночасно аудитор перевіряє, як забудовник контролює дотримання режиму економії у витрачанні будівельних матеріалів підрядником при виконанні будівельно-монтажних робіт. Важливо, щоб, перевіряючи акти приймання забудовником від підрядника виконаних етапів будівельно-монтажних робіт, об'єктів і споруд, аудитор встановив рівень дотримання правил прийому цих робіт, випадки завищення їх вартості. При вивченні актів контрольного заміру робіт зустрічній перевірці підлягають документи на виконані роботи, відображені в обліку забудовника та дані установи банку, який фінансує і кредитує забудовника. Випадки відмови банку від оплати виконаних робіт аудитор вивчає із залученням підрядника, з'ясовує причини, встановлює осіб, відповідальних за порушення правил виконання та фінансування капітальних вкладень.

Аудитор обов'язково контролює своєчасність і правильність розрахунків з підрядними організаціями за виконані роботи за аналітичним рахунком до рахунку 685 "Розрахунки з іншими кредиторами", керуючись нормативними документами про розрахунки та про штрафи за порушення правил здійснення розрахункових операцій (за завищення обсягів та вартості виконаних робіт, наданих послуг, поставлених товарів). У процесі перевірки підприємства аудитор складає робочі документи, котрі слугують основою для формування аудиторського висновку. Також вони є підтвердженням того, що аудиторська перевірка виконана відповідно до Міжнародних стандартів аудиту та чинних законодавчо-нормативних актів. Так, Реєстр перевірки договорів з постачальниками та підрядниками відображає оцінку правильності, об'єктивності, точності складання договору поставки, відповідність облікових даних даним за договором: асортимент, кількість, якість, строки і порядок поставки, ціна, а також даним первинних документів і облікових регістрів.

Реєстр виявлених порушень чинного законодавства у договорах купівлі-продажу складається у разі виявлення невідповідності договорів купівлі-продажу чинному законодавству.

Реєстр перевірки договірних зобов'язань — при проведенні контролю виконання договірних зобов'язань постачальника з кількості, номенклатури, ціни, термінів постачання та якості товарів. Відомість перевірки надходжень вантажів відображає результати перевірки даних первинних документів і облікових реєстрів синтетичного та аналітичного обліку. Реєстр перевірки простроченої заборгованості за розрахунками з постачальниками та підрядниками складається за підсумками перевірки ведення аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за Відомістю 3,3 [68, с.95].

Важливою складовою аудиту поточних зобов'язань ПАТ «Яготинський маслозавод» є аудит розрахунків з бюджетом. Основною метою такого аудиту є перевірка правильності розрахунку податків і платежів, а також своєчасності й повноти їх сплати. При такому аудиті обов'язковою перевіркою підлягає кожний вид податку чи платежу. Тобто використовується суцільний метод аудиторської перевірки.

При аудиті застосовуються дані аналітичного обліку в розрізі кожного податку та збору. З метою проведення аудиту розрахунків за податками і платежами аудитор проводить такі дії:

- визначити перелік податків і зборів, які сплачує суб'єкт господарювання;
- встановити повноту і правильність розрахунку бази оподаткування в розрізі кожного податку та збору;
- перевірити обґрунтованість застосування ставок податків і зборів та пільг щодо них, встановити повноту і своєчасність перерахунку платежів і зборів до бюджету;
- перевірити правильність складених податкових декларацій та своєчасність їх подачі до податкового органу;

- перевірити правильність відображення розрахунків за податками і зборами в системі обліку та звітності;
- надати клієнтам рекомендації щодо оптимізації податкового навантаження [68, с.95].

При аудиті розрахунків з оплати праці аудитор перевіряє чисельність персоналу підприємства і правильність його обліковування відповідно. Важливу роль при аудиторській перевірці розрахунків з оплати праці відіграють дані аналітичного обліку. Аудитор перевіряє відповідність показників аналітичного обліку щодо оплати праці даним синтетичного обліку. Також аудитор повинен перевірити обґрунтованість обрахунку сум заробітної плати різним категоріям працівників підприємства та правильність їх віднесення на рахунки витрат. З цією метою аудитор порівнює первинні документи, на основі яких здійснено нарахування заробітної плати працівникам(штатний розпис, накази про присвоєні розряди, таблиці обліку робочого часу, наряди, акти виконаних робіт, накладні на здачу продукції на склад тощо), з розрахунково-платіжними відомостями та регістрами обліку (журнал 5 і 5А чи відповідні машинограми). Аудитор повинен дослідити, чи немає у відомостях приписок обсягів виконаних робіт, підставних осіб тощо. Крім того, аудитор має перевірити оплату робіт з поточного або капітального ремонту, вантажно-розвантажувальних робіт.

При перевірці виплат додаткової заробітної плати (надбавки, доплати, гарантійні й компенсаційні виплати, премії) необхідно з'ясувати наявність умов, за яких вона може бути виплачена, та перевірити наявність необхідних розпорядчих документів (наказів, положення про преміювання тощо).

При перевірці розрахунків з оплати праці встановити своєчасність та правильність утримань та нарахувань на заробітну плату. Особливої уваги вимагає правильність нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. В даному випадку аудитором застосовуються вибіркові методи перевірки.

Окрім аудиторської вибірки, аудитору потрібно підтвердити заборгованість перед контрагентами. У цьому випадку варто скористатися МСА 505 «Зовнішні підтвердження», оскільки він регламентує порядок одержання аудиторських доказів від зовнішніх користувачів. Для отримання зовнішніх підтверджень аудитору потрібно надіслати запит до підприємства для підтвердження заборгованості. Найбільш поширеними об'єктами зовнішніх підтверджень є рух на поточних рахунках, позики, надані позикодавцями, залишки на рахунках кредиторської заборгованості. На достовірність аудиторських доказів, отриманих із використанням зовнішніх підтверджень, впливають компетентність, незалежність, відповідальність, знання підтверджувальних питань й об'єктивність респондентів.

Аудитор може застосовувати запити про позитивні підтвердження, які вимагають підтвердження в будь-якому випадку, або негативні, які вимагають підтвердження лише у випадку незгоди з указаною інформацією, або їх поєднання. Позитивні запити можуть бути закритими, тобто без зазначення сум, які потребують підтвердження, або відкритими, у цьому випадку зазначаються суми, які потрібно підтвердити.

Щодо процедури проведення зовнішнього підтвердження, то аудитор повинен контролювати процес відбору контрагентів, яким надсилатиметься запит, складання та надсилання запитів про підтвердження та перевіряти, чи отримано відповіді на всі подані запити. При отриманні підтверджень на запити особливу увагу потрібно звернути на відсутність відповідей на запит про позитивне підтвердження, достовірність отриманих відповідей, причини та частоту винятків. Процедура зовнішнього підтвердження завершується оцінюванням результатів підтвердження.

Найчастішими порушеннями щодо поточних зобов'язань, виявленими в процесі аудиту можуть бути: помилки в оформленні первинних документів; невірна оцінка поточних зобов'язань; помилки при формуванні кореспонденції рахунків; фіксація неіснуючих зобов'язань; використання

позикових коштів не за цільовим призначенням; несвоєчасне подання звітності тощо.

Проведення незалежної аудиторської перевірки поточних зобов'язань дозволить користувачам: з'ясувати відповідність господарської діяльності суб'єкта господарювання і ведення бухгалтерського обліку чинному законодавству; проаналізувати показники платоспроможності підприємства та прийняти заходи щодо її поліпшення; уникнути фальсифікації документів та шахрайства з боку працівників; упевнитися в достовірності інформації, поданій в системі звітності щодо поточних зобов'язань.

Разом із тим, оптимізація бухгалтерського обліку поточних зобов'язань шляхом впровадження інформаційних технологій сприяє зміні процедур їх перевірки у контексті збору і обробки облікової інформації, що призводить до оперативності автоматизації аудиту. Автоматизований аудит поточних зобов'язань господарюючих суб'єктів вирішує конкретну сукупність завдань, по-перше, інформаційного характеру – прискорення процесу отримання і обробки необхідної сукупності інформації, перевірка документальної інформації, розробленої аудитором під час перевірки, по-друге, методичного спрямування – удосконалення системи систематизації аналітичних даних аудиту шляхом застосування електронних таблиць, створення прикладних аудиторських програм, підвищення рівня оперативності проведення аудиторських процедур, по-третє, сприяє вирішенню інших завдань, серед яких можна виокремити: створення баз даних, використання можливостей графічних редакторів, редагування текстів та інше. В умовах сьогодення при здійсненні незалежної перевірки аудитор повинен мати додаткові знання у галузі систем обробки економічної інформації, практичний досвід роботи з різними системами бухгалтерського обліку і спеціальними інформаційними системами аудиту.

Враховуючи специфіку вітчизняного аудиту поточних зобов'язань в умовах комп'ютеризації, можна виокремити такі основні вимоги програмного забезпечення:

- гнучкість – здатність адаптуватися до конкретних умов господарювання підприємства окремої галузі (комп'ютерні аудиторські системи повинні мати, окрім загальних вимог і стандартів аудиту і обліку, інформацію щодо особливостей обліку конкретного суб'єкта господарювання);
- ергономічність – можливість комфортного ведення облікових даних, оперативного і доступного формування звітів;
- тісний зв'язок з бухгалтерськими програмами на рівні баз даних;
- простота і професійність програмного продукту.

Основними перспективами розвитку програм з комп'ютеризації аудиту поточних зобов'язань є:

- інтеграція з системою бухгалтерського обліку і програмного забезпечення його ведення;
- створення основ і деталізованої інструкції з формування звітності на основі імпортованих даних бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання;
- впровадження і регулярне відновлення методології аудиту в частині робочих документів аудитора, бази потенційних (типових) порушень і викривлень;
- запровадження конкретики у спростованому алгоритмі бізнес-процесів суб'єктів господарювання.

Автоматизація облікового процесу у суб'єктів господарювання висуває вимоги до комп'ютеризації аудиту, кінцевою метою якого є розвиток технологій безперервного віртуального контролю. Такий вид контролю допомагає працювати на випередження порушень, своєчасне відпрацьовування помилок, зниження рівня ризику отримання негативного результату від перевірок тощо. Це стосується фактів необґрунтованої кредиторської заборгованості перед комерційними організаціями і узгодження процедур взаємозаліку таких заборгованостей. Безперервний віртуальний аудит є регулюючою функцією, що не має обмежень за об'ємом перевірки і строками його виконання.

3.2. Джерела, основні показники та методи контролю і економічного аналізу поточних зобов'язань

На всіх стадіях господарського процесу адміністративний персонал підприємств ухвалює певні управлінські рішення з метою забезпечення стабільного функціонування та отримання позитивних результатів господарської діяльності. Важливим сегментом прийняття управлінських рішень на мікроекономічному рівні є фінансово-економічний аналіз. Однією із його складових є аналіз зобов'язань. Значимість цього аналізу пов'язана насамперед з тим, що в момент виникнення зобов'язання підприємство отримує в розпорядження додаткові господарські засоби: по-перше, у власність підприємства переходять придбані активи, по-друге, підприємство користується на тимчасовій основі коштами, які повинно було б передати іншому контрагентові як компенсацію вартості таких активів, що може забезпечити додатковий прибуток підприємству. З огляду на це управлінський персонал має всебічно вивчати причини утворення зобов'язань, уміти визначити оптимальну їхню величину та структуру, раціонально використовувати суму такої заборгованості.

У цьому виявляються три основні функції аналізу зобов'язань: оцінювальна, діагностична та прогнозна, які тісно взаємопов'язані. Оцінювальна функція дає змогу визначити ступінь відповідності фактичного стану економічної системи її запланованим чи теоретично обґрунтованим параметрам. Діагностична – передбачити встановлення причинно-наслідкових зв'язків економічної системи, її змін і впливу факторів на ці зміни. Прогнозна функція забезпечує визначення невикористаних резервів та обґрунтування потенційних можливостей щодо приведення економічної системи в бажаний стан.

Для реалізації цих функцій економічний аналіз має виконувати такі завдання:

- визначити місце економічної системи у зовнішньому середовищі; оцінювати економічні явища і процеси та досліджувати причинно-наслідкові зв'язки їхніх змін та розвитку;
- виявляти невикористані резерви покращення економічної системи; узагальнювати результати аналізу з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень і здійснювати контроль за їхнім виконанням.

Слід зазначити, що для прийняття правильного управлінського рішення не стільки важлива точність аналітичних розрахунків, скільки визначення тенденцій розвитку економічної системи та невикористаних резервів як у звітному періоді, так і на майбутнє.

Реалізація багатьох функцій і завдань аналізу зумовлює виникнення різних організаційних систем його здійснення. За способом проведення аналіз поділяється на зовнішній і внутрішній. Зовнішній аналіз здійснюють сторонні організації. Він спрямований переважно на зовнішніх користувачів, оскільки аналітик користується обмеженою кількістю інформаційних ресурсів про діяльність підприємства і, як наслідок, може забезпечити виконання лише визначеного переліку завдань. Ця система організації аналізу не повною мірою забезпечує проведення комплексу досліджень та надання обґрунтованих пропозицій для прийняття управлінських рішень.

Внутрішній аналіз здійснюють працівники підприємства. Залежно від обраної підприємством організаційної системи аналіз можуть проводити:

- спеціальні підрозділи економічного аналізу, що, з одного боку, дає змогу чітко розподілити обов'язки кожного з аналітиків, застосовувати комп'ютерні програми для опрацювання інформації, а з іншого, – не забезпечує на належному рівні роботу таких підрозділів і апарату управління як єдиної системи;
- шляхом розподілу комплексу аналітичних робіт між функціональними службами підприємства, що забезпечує оперативність виконання аналітичних робіт і дає можливість своєчасно втілювати в життя пропозиції, отримані в результаті аналізу. Проте в цьому разі дуже складно досягнути єдності

методологічного забезпечення аналізу, уникнути багаторазового аналізу одних і тих самих процесів різними функціональними службами підприємства.

Яку б організаційну систему економічного аналізу не обрало підприємство, для досягнення мети та реалізації завдань аналізу доцільно до аналітичної роботи залучати всі його служби. Підприємство, яке має досконалу систему аналітичних досліджень, може уникнути прийняття необґрунтованих управлінських рішень та швидко адаптовуватись до змін у зовнішньому середовищі.

На наш погляд, аналіз зобов'язань повинен відповідати таким вимогам:

- забезпечувати системний підхід (об'єкт дослідження – в цьому разі зобов'язання – розглядати як складну динамічну систему, яка складається з багатьох елементів, що певним чином пов'язані як між собою, так і з зовнішнім середовищем);
- бути оперативним (проводитися відразу після отримання звітності або інших важливих даних, які містять інформацію щодо зобов'язань, з метою оперативного попередження негативного впливу останніх на фінансовий стан підприємства);
- бути систематичним (проводитися постійно, оскільки зобов'язання значною мірою залежать від часового фактора і навіть протягом незначного відрізка часу може суттєво змінитися їхня структура, міра протермінованості);
- відповідати принципу пріоритетності (фактори, які впливають на об'єкт дослідження (зобов'язання), потрібно розглядати у порядку інтенсивності їхнього впливу на такий об'єкт);
- бути об'єктивним (достовірно відображати результати роботи підприємства);
- бути дієвим (ефективно впливати на результати діяльності підприємства);
- бути ефективним (результати аналізу зобов'язань мають виправдовувати затрати на його проведення);

– бути наочним (його результати мають бути зрозумілими і доступними для зовнішніх і внутрішніх користувачів).

Для якісного проведення аналізу необхідно зібрати об'єктивну інформацію, яка стосується зобов'язань. Основним джерелом інформації для аналізу зобов'язань є фінансова звітність. При оцінці фінансової звітності підприємства реалізується принцип дедукції, тобто рух від загального до часткового, що дає змогу відтворити історичну і логічну послідовність господарських операцій та оцінити величину їхнього впливу на фінансовий стан підприємства. В процесі аналізу необхідно врахувати, що інформація, наведена у фінансовій звітності, вже пройшла бухгалтерську і статистичну обробку. Необхідно також звернути увагу на суб'єктивність укладачів фінансової звітності, обрану підприємством облікову політику (насамперед щодо оцінки зобов'язань).

Оскільки фінансова звітність є інформаційно обмеженою, з неї не можна отримати дані про найбільш надійних постачальників, про банки, які надають кредити на вигідних умовах, про фактичний термін сплати кожного з видів зобов'язань. Таким чином, при аналізі зобов'язань рекомендується використовувати, крім звітності, й інші облікові дані, зокрема реєстри бухгалтерського обліку, первинні документи тощо.

Для потреб аналізу окрім облікової використовують й інші види інформації. Зокрема, джерелами аналізу поточних зобов'язань є:

1. Первинні документи, до яких відносять: кредитні договори, договори купівлі-продажу, платіжні доручення, накладні, накладні-вимоги, прибуткові і видаткові касові ордери, акти про приймання матеріалів, наряди, акордні наряди тощо.
2. Дані обліку за рахунками 60 «Короткострокові позики», 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями», 62 «Короткострокові векселі видані», 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 64 «Розрахунки за податками й платежами», 65 «Розрахунки за страхуванням», 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», 67 «Розрахунки з учасниками», 68

«Розрахунки за іншими операціями» в розрізі субрахунків та аналітичних рахунків;

3. Облікові реєстри (Журнали 2, 3 та відомості до них у разі ведення обліку за журнальною формою або відповідні машинограми при автоматизованій формі обліку);

4. Фінансова звітність – форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 4 «Звіт про рух грошових коштів».

5. Наказ про облікову політику, внутрішня звітність, дані інвентаризації, результати попередніх аудиторських перевірок, аналітичні дослідження щодо діяльності підприємства тощо.

Організаційно-інформаційна модель аналізу поточних зобов'язань наведена у Додатку В.

При проведенні аналізу поточних зобов'язань використовуються такі методи аналізу, як:

- горизонтальний аналіз;
- вертикальний аналіз;
- трендовий аналіз;
- метод фінансових коефіцієнтів [15, с.35].

Показники поточних зобов'язань є важливою складовою при проведенні аналізу фінансового стану підприємства, зокрема здатність підприємства погашати свої поточні зобов'язання. Для проведення аналізу спроможності підприємства погашати свої поточні зобов'язання використовується низка коефіцієнтів платоспроможності та ліквідності. Але, на нашу думку, їм притаманні істотні недоліки:

- для розрахунку коефіцієнтів використовується загальна сума поточних зобов'язань, які складаються з різних видів заборгованостей, термін яких може коливатися від одного дня до одного року. Тому не враховується більш детальне співвідношення термінів платежів у складі поточних зобов'язань;
- окремі види активів підприємства відображаються в балансі за фактичною собівартістю, а не за вартістю їх можливої реалізації. Тому

одержані результати розрахованих коефіцієнтів ліквідності можуть бути завищеними або заниженими залежно від рівня рентабельності готової продукції, товарів тощо.

Варто зазначити: платоспроможність і ліквідність мають різний економічний зміст. Платоспроможність у загальному вигляді характеризує достатність коштів, а також їх еквівалентів для розрахунків за поточними зобов'язаннями підприємства.

Показники ліквідності будуються на основі принципу відповідності частини оборотних активів і короткострокових зобов'язань. Основною ознакою ліквідності є формальне перевищення (у вартісній оцінці) оборотних активів над короткостроковими пасивами.

З вищезазначеного можна стверджувати, що платоспроможність підприємства – це більш вузьке поняття, ніж ліквідність. Показник платоспроможності ґрунтується тільки на наявності у підприємства грошей на рахунку в банку та в касі, а показники ліквідності ґрунтуються на сукупності різних видів оборотних активів підприємства.

Крім того, погоджуємось з думкою Г. В. Савицької про існування понять «ліквідність балансу» та «ліквідність підприємства» і наявність між ними відповідних розбіжностей. На думку автора, оскільки платоспроможність припускає тільки ступінь наявності грошей у підприємства (гроші на рахунку в банку, готівка в касі та еквіваленти грошових коштів) для погашення своїх поточних зобов'язань, то цей коефіцієнт повинен називатись «коефіцієнт платоспроможності» і визначатись як відношення грошових коштів та їх еквівалентів на поточні зобов'язання [55, с.56].

Також при розрахунку коефіцієнта поточної ліквідності, на нашу думку, недоцільно вносити дебіторську заборгованість за рядком «Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом», оскільки це здебільшого сальдо за субрахунком 643 «Податкові зобов'язання», які не належать до відшкодування з бюджету. При наявності дебіторської заборгованості бюджету за податками (суми до відшкодування з бюджету) ліквідність такої дебіторської

заборгованості в загальному випадку незначна, на неї можна зважати при абсолютній впевненості щодо її відшкодування.

У Методичних рекомендаціях щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, розроблених з метою забезпечення однозначності підходів при оцінці фінансово-господарського стану підприємств, виявленні ознак поточної, критичної чи надкритичної їх неплатоспроможності, рекомендовано використовувати коефіцієнт неплатоспроможності, який визначається як різниця між сумою наявних у підприємства грошових коштів, їх еквівалентів та інших високоліквідних активів і його поточних зобов'язань. Від'ємний результат алгебраїчної суми зазначених статей балансу свідчить про поточну неплатоспроможність суб'єкта підприємницької діяльності [12].

Також у Методичних рекомендаціях щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства використовуються коефіцієнти покриття, коефіцієнт забезпечення власними засобами, коефіцієнт Бівера.

При цьому, К. Багрій пропонує також здійснювати розрахунок загального ступеня платоспроможності підприємства за поточними зобов'язаннями, а саме - як співвідношення середньомісячного доходу до суми поточних зобов'язань. Більш доцільним, на думку науковця, є використання показника середньомісячного доходу підприємства. Показник середньомісячного доходу достатньо повно характеризує стійкість і ділову активність підприємства. Середньомісячний дохід, розглянутий порівняно з аналогічними показниками інших підприємств, характеризує масштаб його діяльності. Крім того, доходи можуть утворюватись, у тому числі регулярно, і від операцій, не пов'язаних з основною діяльністю. Наприклад, за умови збереження великих грошових сум у банку на депозиті з тривалим терміном щомісяця підприємство буде одержувати відсотки. Цей показник загальної платоспроможності відображає

частку поточних зобов'язань у середньомісячному доході підприємства [15, с.24].

Основними функціями аналізу ліквідності підприємств є:

- визначення відповідності цільовим параметрам і потенційним можливостям, виявлення тенденцій, локальних і закономірних змін та їх інтенсивності, впливу факторів на ці зміни;
- визначення різного роду відхилень від норм, диспропорцій, структурних деформацій, можливостей виникнення несприятливих і ризикових ситуацій, їх інтенсивності та динаміки, а також факторів, що на них впливають;
- виявлення потенційних можливостей зміни та розвитку ліквідності та платоспроможності підприємств, притаманних їм явищ і процесів, попередження та нейтралізація відхилень від норм, диспропорцій, структурних деформацій, несприятливих і ризикових ситуацій, виявлення кола регульованих факторів, шляхів і засобів їх реалізації;
- контроль за виконанням прийнятих управлінських рішень, ефективністю використання ресурсів та дотриманням соціальних норм і стандартів [15, с.24].

Аналіз ліквідності балансу підприємства якраз дозволяє виявити найважливіші аспекти і слабкі позиції в діяльності суб'єкта господарювання та показує, за якими напрямками потрібно проводити таку роботу, аби домогтись поліпшення фінансового стану підприємства. Основне завдання аналізу ліквідності балансу — перевірити синхронність надходження і витрачання фінансових ресурсів, виявити здатність підприємства розраховуватися за зобов'язаннями власним майном у визначені періоди часу. Ліквідність балансу визначається ступенем покриття зобов'язань підприємства його активами, термін перетворення яких у кошти відповідає терміну погашення зобов'язань.

Виходячи з вищевикладеного, пропонується перелік коефіцієнтів, які доцільно використовувати для проведення повного аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства:

- коефіцієнт платоспроможності;

- коефіцієнт швидкої ліквідності;
- коефіцієнт поточної ліквідності;
- коефіцієнт загальної ліквідності;
- загальний ступінь платоспроможності.

Крім цього, фінансові менеджери та аналітики підприємства повинні ретельно аналізувати та зважувати всі фактори кредитної політики та за високого рівня нестабільності ні в якому разі не користуватись нею. У випадку, якщо ж підприємство все таки вирішило користуватись запозиченими коштами, то це не повинно викликати незадоволення у контрагентів, строки погашення повинні бути чітко обумовлені в договорі поставок. У такому випадку потрібно чітко і якісно контролювати поточну кредиторську заборгованість в розрізі фірм-постачальників та строків її погашення. На нашу думку, такий їх аналіз надає інформацію для ефективного управління поточною кредиторською заборгованістю.

Річний оборот та рівень довіри дозволяє розставити певні пріоритети стосовно співпраці і порядку здійснення платежів. Сума перевищення залишку сигналізує про необхідність негайно сплатити за виставленими рахунками, щоб уникнути певних незручностей та неприємностей. Що ж стосується строків погашення, то поточну заборгованість доцільно ділити на дві групи: допустиму та не виправдану. До допустимої можна віднести непрострочену заборгованість постачальникам та підрядникам. Її, в свою чергу, актуально ділити на три групи: до одного місяця; до трьох місяців; більше трьох місяців. У разі прострочення заборгованість автоматично змінює статус із допустимої на не виправдану. Тобто до не виправданої кредиторської заборгованості відносять прострочену заборгованість постачальникам та підрядникам. Останню групу дуже важливо вчасно ліквідувати або хоча б терміново зменшувати.

На нашу думку, такою фінансовою політикою можуть користуватись лише стабільні підприємства з висококваліфікованими фінансовими менеджерами, які при плануванні здатні врахувати всі можливі фактори впливу, як позитивні, так і негативні. Якщо ж підприємство вдало працює на таких

умовах протягом тривалого часу, то можна сказати, що управління розрахунками здійснюється ефективно, не порушуючи умов договорів, що свідчить про високу якість організації фінансового менеджменту на підприємстві.

У сучасній динамічній ринковій економіці фінансові менеджери не можуть не брати до уваги й такий фактор, як невизначеність. Без врахування невизначеності неможливе ні коректне розуміння сутності економічної стійкості суб'єктів, ні ефективне вирішення завдань щодо забезпечення економічної стійкості підприємства в конкретних умовах. Одним із чинників невизначеності є така характеристика середовища існування та діяльності суб'єктів підприємництва як нестабільність. У зв'язку з цим, фінансові менеджери та аналітики, формуючи фінансову стратегію підприємства, обов'язково враховують усі можливі економічні фактори впливу та повороти: від невідповідальності контрагентів до глобальних катаклізм. Таким чином, фінансова стратегія є дуже важливою, невід'ємною частиною фінансово-господарської діяльності кожного підприємства, адже воно розробляє шляхи розвитку підприємства, підвищення його рентабельності за різних умов нестабільності.

Отже, аналіз зобов'язань – це доволі трудомісткий процес. Його насамперед здійснюють за допомогою вертикального та горизонтального аналізу на основі даних балансу. Поглиблену оцінку зобов'язань можна здійснити за допомогою відносних показників. Так, показники на певну дату не можуть забезпечити цілісної картини ефективності використання зобов'язань, стану платоспроможності підприємства та спрогнозувати його поведінку в майбутньому. Тому той чи інший показник слід аналізувати в динаміці. Оскільки кількість показників, які дають змогу оцінити зобов'язання підприємства, доволі велика, то кожен з користувачів інформації аналізу зобов'язань має обрати ті з них, які саме для нього є цінними.

3.3. Методика економічного аналізу поточних зобов'язань у ПАТ «Яготинський маслозавод»

Аналіз зобов'язань полягає не лише в їх оцінці і пошуку оптимальної структури, а також у дослідженні раціонального співвідношення цих зобов'язань з власним капіталом. У сучасних умовах господарювання співвідношення власного капіталу та зобов'язань є тим фактором, який безпосередньо впливає на фінансовий стан будівельного підприємства. Здавалося б, що підприємство, діяльність якого фінансується здебільшого за рахунок власного капіталу, має бути фінансово стійким, незалежним і платоспроможним. Проте в цьому разі можуть виникнути певні проблеми: по-перше, власний капітал обмежений в обсягах; по-друге, суб'єкти, які вклали свої кошти у підприємство, зацікавлені у виплаті значних дивідендів, а це може стати перешкодою для стратегічних цілей розвитку суб'єкта господарювання; по-третє, через сезонний характер молокопереробної галузі, взимку на рахунках підприємств можуть накопичуватися грошові кошти, а в інші періоди їх може не вистачати; по-четверте, зростання власного капіталу, наприклад, за рахунок додаткового випуску акцій, потребує значних організаційних витрат.

Залучення позикового капіталу дає підприємству ряд переваг і дозволяє певною мірою покращити його фінансовий стан. Проте неефективне використання позикового капіталу, значна плата за користування ним, заморожування на тривалий період коштів в обороті можуть дати зворотний ефект, значно зменшити платоспроможність будівельного підприємства і навіть довести його до банкрутства. З огляду на це аналіз раціональної структури капіталу підприємства завжди викликав науковий інтерес серед учених-економістів. Практикою доведено, що оптимальне співвідношення власного капіталу та зобов'язань визначити практично неможливо, оскільки воно залежить від багатьох факторів, які по-різному впливають на кожне конкретне підприємство.

Підприємство має прорахувати вигідну саме йому структуру капіталу, підтримуючи баланс між власним капіталом і зобов'язаннями. При цьому крайнощі можуть бути доволі небезпечними, оскільки надто велика сума зобов'язань може призвести до втрати підприємством фінансової стійкості та платоспроможності. В свою чергу, наслідком значного збільшення власного капіталу може бути втрата власниками контролю над підприємством.

Аналіз зобов'язань буде найбільш повним і результативним у разі його здійснення за такою схемою:

- аналіз структури та динаміки зобов'язань підприємства;
- оцінка оборотності кредиторської заборгованості;
- визначення ролі зобов'язань у формуванні капіталу підприємства;
- оцінка впливу поточних зобов'язань на величину показників ліквідності та платоспроможності (рис.3.3).

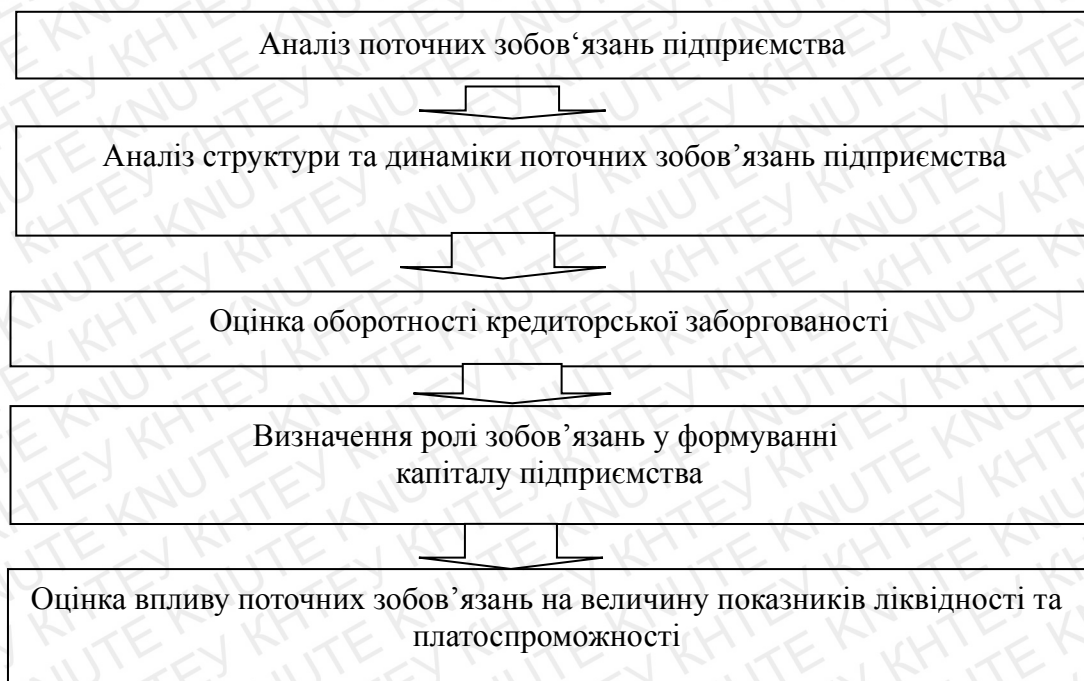

Рис. 3.3. Методика економічного аналізу поточних зобов'язань ПАТ «Яготинський маслозавод»

Оцінку структури та динаміки зобов'язань здійснюють за допомогою методичного прийому порівняння. Головними видами порівняльного аналізу є

вертикальний та горизонтальний. Вертикальний аналіз дає змогу простежити вагову частку кожного виду зобов'язань у загальному підсумку. Також цей вид аналізу дає можливість перевірити повноту і правильність розрахунку впливу окремих факторів на зміну загальної суми зобов'язань.

В усіх випадках підсумок впливу всіх факторів має дорівнювати величині загального відхилення зобов'язань.

Горизонтальний аналіз дає змогу визначити абсолютні та відносні відхилення окремих видів зобов'язань у звітному періоді порівняно з попереднім та оцінити їхнє значення на перспективу.

Спільною ознакою вертикального та горизонтального аналізу є використання відносних показників, які на основі трендового методу аналізу і бенчмаркінгу порівнюють з такими самими показниками за попередні періоди, що дає змогу оцінити тенденції розвитку в бік покращення чи погіршення.

Здійснимо аналіз поточних зобов'язань на прикладі підприємства ПАТ «Яготинський маслозавод» (табл. 3.1).

Згідно даних таблиці доцільно відзначити, що за даними фінансової звітності загальна сума поточних зобов'язань ПАТ «Яготинський маслозавод» впродовж 2013 – 2017 рр. зросла майже у 1,5 рази (на 158417 тис. грн.), що є негативним явищем і може бути поясненим з точки зору розширення масштабів діяльності підприємства.

При цьому, найбільша питома вага у структурі поточних зобов'язань підприємства впродовж останніх трьох років спостерігається у поточної кредиторської заборгованості за внутрішніми розрахунками (62,38 % у 2017 р.).

Проте варто зазначити, що у підприємство у 2015 році ліквідувало поточну заборгованість за довгостроковими кредитами, а також скоротило обсяг короткострокових кредитів банків, поточну кредиторську заборгованість за розрахунками зі страхування та інші поточні зобов'язання, що можна оцінити як позитивне явище.

Аналіз структури та динаміки поточних зобов'язань ПАТ «Яготинський маслозавод» у 2013 – 2017 рр., тис. грн.

Стаття балансу	2013		2014		2015		2016		2017		Відхилення 2017 р. до 2013 р.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Короткострокові кредити банків	48694	47,88	32530	21,75	26614	9,59	35341	15,94	0	0,00	-48694	-47,88
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0,00	28666	19,16	2133	0,77	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	28659	28,18	28405	18,99	55406	19,97	69502	31,35	72125	27,73	43466	-0,45
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	3306	3,25	2501	1,67	6504	2,34	17237	7,78	11435	4,40	8129	1,15
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	933	0,92	846	0,57	840	0,30	1002	0,45	551	0,21	-382	-0,71
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	2007	1,97	1606	1,07	1794	0,65	1916	0,86	2047	0,79	40	-1,19
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	7356	7,23	50081	33,48	17872 0	64,43	90942	41,02	162248	62,38	154892	55,14
Поточні забезпечення	2689	2,64	3889	2,60	4457	1,61	4321	1,95	4969	1,91	2280	-0,73
Інші поточні зобов'язання	8046	7,91	1070	0,72	926	0,33	1416	0,64	6131	2,59	-1915	-5,56
Усього за розділом III «Поточні зобов'язання»	10169 0	100,0 0	14959 4	100,0 0	27739 4	100,00	221677	100,00	260107	100,0 0	+15841 7	-

Аналіз зобов'язань не буде повним без оцінки оборотності кредиторської заборгованості. Для цього використаємо такі показники:

1) коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (коб.кр.заб.), який визначається шляхом ділення виручки від реалізації продукції на суму середньої кредиторської заборгованості ($\text{ф2 р. 2000} / \text{ф1 [(р. 1605 - р.1650) гр. 3 + (р. 1605- р. 1650)гр. 4]} / 2$). Коефіцієнт вказує, скільки разів виникає і погашається поточна заборгованість у підприємства протягом аналізованого періоду.

2) тривалість обороту кредиторської заборгованості (Тоб.кр.заб.), що розраховується шляхом ділення кількості днів в аналізованому періоді (як правило, 360), на коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості. Цей коефіцієнт вказує на середній період сплати кредиторської заборгованості. Аналіз тривалості обороту кредиторської заборгованості у динаміці дасть змогу аналітику зробити висновок щодо взаємовідносин підприємства з його контрагентами. Якщо цей показник з часом зменшився, то це може свідчити, з одного боку, про платоспроможність підприємства або отримання переваг за швидку оплату придбаних товарів, робіт і послуг (наприклад, отримання знижок), а з іншого, – про небажання кредиторів відтерміновувати платежі, що може бути пов'язане з ризиком несплати. Збільшення у динаміці тривалості обороту кредиторської заборгованості може означати, що у підприємства є проблеми з платоспроможністю або що воно затягує оплату кредиторської заборгованості з метою її використання як джерела фінансування.

Оцінку оборотності кредиторської заборгованості ПАТ «Яготинський маслозавод» наведено у табл. 3.2.

Таким чином, можна зробити висновок, що оборотність кредиторської заборгованості ПАТ «Яготинський маслозавод» у 2013 – 2017 рр. зменшилася майже наполовину, а відповідно термін обороту кредиторської заборгованості збільшився впродовж останніх п'яти років на майже на 17 днів, що є негативним явищем і свідчить про недостатню ефективність управління розрахунками підприємства із різними кредиторами.

Таблиця 3.2

Оцінка оборотності кредиторської заборгованості ПАТ «Яготинський маслозавод» у 2013 – 2017 рр.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	Відхилення 2017 р. до 2013 р.	
						абсол.	відн., %
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	17,01	12,23	6,56	7,79	9,44	-7,57	-44,50
Тривалість обороту кредиторської заборгованості	21,17	29,43	54,92	46,20	38,14	16,97	80,19

Аналіз зобов'язань полягає не лише в їх оцінці і пошуку оптимальної структури, а також у дослідженні раціонального співвідношення цих зобов'язань з власним капіталом. У сучасних умовах господарювання співвідношення власного капіталу та зобов'язань є тим фактором, який безпосередньо впливає на фінансовий стан підприємства. Здавалося б, що підприємство, діяльність якого фінансується здебільшого за рахунок власного капіталу, має бути фінансово стійким, незалежним і платоспроможним. Проте в цьому разі можуть виникнути певні проблеми: по-перше, власний капітал обмежений в обсягах; по-друге, суб'єкти, які вклали свої кошти у підприємство, зацікавлені у виплаті значних дивідендів, а це може стати перешкодою для стратегічних цілей розвитку суб'єкта господарювання; по-третє, зростання власного капіталу, наприклад, за рахунок додаткового випуску акцій, потребує значних організаційних витрат.

Залучення позикового капіталу дає підприємству ряд переваг і дозволяє певною мірою покращити його фінансовий стан. Проте неефективне використання позикового капіталу, значна плата за користування ним, заморожування на тривалий період коштів в обороті можуть дати зворотний ефект, значно зменшити платоспроможність підприємства і навіть довести його до банкрутства. З огляду на це аналіз раціональної структури капіталу підприємства завжди викликав науковий інтерес серед учених-економістів. Практикою доведено, що оптимальне співвідношення власного капіталу та

зобов'язань визначити практично неможливо, оскільки воно залежить від багатьох факторів, які по-різному впливають на кожне конкретне підприємство.

Підприємство має прорахувати вигідну саме йому структуру капіталу, підтримуючи баланс між власним капіталом і зобов'язаннями. При цьому крайнощі можуть бути доволі небезпечними, оскільки надто велика сума зобов'язань може призвести до втрати підприємством фінансової стійкості та платоспроможності. В свою чергу, наслідком значного збільшення власного капіталу може бути втрата власниками контролю над підприємством.

Аналіз співвідношення власного капіталу і зобов'язань підприємства дає змогу оцінити його фінансову стійкість. Оцінювання фінансової стійкості дає можливість інвесторам, кредиторам визначити фінансові можливості підприємства з позиції тривалої перспективи.

Співвідношення між власним капіталом ПАТ «Яготинський маслозавод» у 2013 – 2017 рр. та поточними зобов'язаннями наведено на рис.3.4.

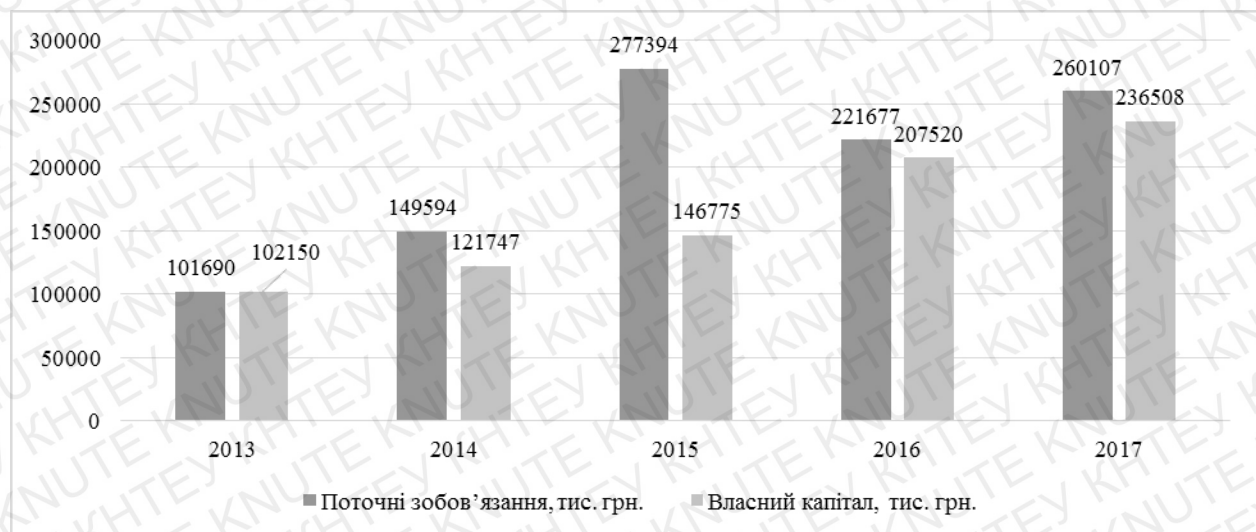

Рис. 3.4. Співвідношення між власним капіталом та поточними зобов'язаннями ПАТ «Яготинський маслозавод» у 2013 – 2017 рр.

На основі даних рис. 3.4 доходимо висновку, що у підприємства спостерігається тенденція до постійного зростання поточних зобов'язань відносно власного капіталу підприємства. При цьому у 2014-2017 рр. спостерігається перевищення суми поточних зобов'язань над обсягом власного капіталу, наслідком чого є посилення залежності підприємства від кредиторів.

Аналіз ліквідності та платоспроможності дає змогу оцінити здатність підприємства погашати свої борги лише на певну дату. В результаті оцінки платоспроможності, крім вищеназваного, можна отримати інформацію про структуру кредиторської заборгованості та частку в ній протермінованої, можливість здійснення господарської діяльності після виплати всіх боргів, визначити платоспроможність підприємства на перспективу. Якщо ліквідність підприємства свідчить про наявність засобів для покриття боргів, то платоспроможність, окрім цього, характеризує якість таких засобів, що більш ґрунтовно розкриває фінансовий стан підприємства. Вважаємо, що “ліквідність” є вужчим поняттям, ніж “платоспроможність”, і є засобом оцінки останньої.

Аналіз показників платоспроможності та ліквідності проведено у п.1.3 першого розділу даної роботи (табл. 1.6). За результатами цього аналізу виявлені проблеми у фінансовому стані підприємства. Зокрема, необхідно збільшувати обсяг власного капіталу для забезпечення зобов'язань підприємства ($K_{пл.} = 0,34$ станом на кінець 2017 р. при нормативі 0,5). Також підприємство за рахунок власних ліквідних активів може покрити поточні зобов'язання (станом на кінець 2017 р. $K_{заг.лікв.} = 2,0$). Проте необхідно збільшувати обсяги грошових коштів для негайного покриття зобов'язань ($K_{абс.лікв.} = 0,14$ станом на кінець 2017 р. при нормативі 0,2). З огляду на це, необхідно приймати відповідні управлінські рішення.

Таким чином, для забезпечення ефективного управління поточними зобов'язаннями підприємству з метою їх покриття необхідно нарощувати власний капітал.

Висновки за розділом 3

Дослідження систем контролю та аналізу поточних зобов'язань підприємства призвели до таких висновків:

1. Організація процесу внутрішнього контролю поточних зобов'язань на підприємстві сприяє чіткому документуванню розрахунків, своєчасній та повній реєстрації даних первинного обліку в регістрах, а також правдивому відображенню інформації щодо зобов'язань у фінансовій звітності.

2. Аналіз поточних зобов'язань підприємства для ефективного управління ними необхідно проводити в комплексі із застосуванням системи показників, які доповнюють один одного. Для одержання більш оптимальних значень показників платоспроможності та ліквідності необхідно враховувати термін погашення поточних зобов'язань та вартість товарно-матеріальних цінностей, що обліковуються на балансі підприємства на дату проведення аналізу.

3. Відсутність розробленої чіткої методики аналізу зобов'язань ускладнює в окремих випадках прийняття правильних управлінських рішень щодо зміни структури пасивів, залучення чи погашення окремих позикових ресурсів. Аналіз зобов'язань – це доволі трудомісткий процес. Його насамперед здійснюють за допомогою вертикального та горизонтального аналізу на основі даних балансу. Поглиблену оцінку зобов'язань можна здійснити за допомогою відносних показників. Так, показники на певну дату не можуть забезпечити цілісної картини ефективності використання зобов'язань, стану платоспроможності підприємства та спрогнозувати його поведінку в майбутньому. Тому той чи інший показник слід аналізувати в динаміці. Оскільки кількість показників, які дають змогу оцінити зобов'язання підприємства, доволі велика, то кожен з користувачів інформації аналізу зобов'язань має обрати ті з них, які саме для нього є цінними.

4. Методика й етапи аналізу залежать від його мети та користувачів, але в будь-кому разі здійснений за вищеподаною схемою аналіз зобов'язань не

лише забезпечить даними про склад та структуру зобов'язань, а й надасть змістовну інформацію про фінансовий стан підприємства, його платоспроможність і можливість ефективно вести господарську діяльність на тривалу перспективу

5. За даними фінансової звітності загальна сума поточних зобов'язань ПАТ «Яготинський маслозавод» впродовж 2013 – 2017 рр. на 158417 тис. грн. (на 155,8 %), що є негативним явищем і може бути поясненим з точки зору розширення масштабів діяльності підприємства. При цьому, найбільша питома вага у структурі поточних зобов'язань підприємства впродовж останніх трьох років спостерігається у поточної кредиторської заборгованості за внутрішніми розрахунками (62,38 % у 2017 р.).

ВИСНОВКИ

За підсумками здійсненого дослідження розроблено узагальнюючі висновки та надано пропозиції щодо покращення обліку, контролю та аналізу поточних зобов'язань у ПАТ «Яготинський маслозавод», які полягають у наступному:

1. Поточні зобов'язання – це заборгованість одного суб'єкта на користь іншого, яка виникла внаслідок минулих подій та погашення якої повинно відбутися протягом дванадцяти місяців з моменту її виникнення або протягом операційного циклу підприємства.

2. Проведений аналіз нормативно-правової та спеціальної літератури довів, що класифікація поточних зобов'язань дасть змогу глибше зрозуміти їхню суть, а також допоможе бухгалтерам і керівникам отримувати різнобічну інформацію про заборгованість з метою ефективного ведення господарської діяльності суб'єкта господарювання, повинна здійснюватися за такими ознаками: термін погашення, виконання умов погашення, вартість місце виникнення, вид діяльності, вид кредиторів, кількість кредиторів, підстава виникнення.

3. Досліджуване підприємство ПАТ «Яготинський маслозавод» є одним із найбільших національних виробників молочної продукції. Проведений аналіз фінансових показників діяльності ПАТ «Яготинський маслозавод» показав, що підприємство є рентабельним, а високий рівень та позитивна динаміка надходжень від реалізації продукції свідчить про конкурентоспроможність продукції товариства.

4. Поточні зобов'язання представлені у Балансі (Звіті про фінансовий стан) у розділі III. Поточні зобов'язання і забезпечення. На нашу думку, оскільки в П(С)БО 11 забезпечення не виокремлено окремим видом зобов'язань, а віднесено до складу поточних або довгострокових, то назву розділу III Балансу (Звіту про фінансовий стан) «Поточні зобов'язання і забезпечення» слід змінити на «Поточні зобов'язання».

5. З метою ефективного здійснення господарської діяльності суб'єктів господарювання необхідно застосовувати нові прийоми та методи управління та сучасні технічні засоби побудови різносторонніх інформаційних систем. При цьому важливим є впровадження на підприємстві єдиної автоматизованої системи обліку та аналізу. На базовому підприємстві ПАТ «Яготинський маслозавод» бухгалтерський облік, як вже зазначалося, автоматизовано з використанням програми «1С: Бухгалтерія 8.2». В зазначеній програмі автоматизовані розрахунки з різними контрагентами (постачальниками, підрядниками тощо), підзвітними особами, операції щодо нарахування заробітної плати працівників суб'єкта господарювання, перерахування заробітної плати на їх особові рахунки, різні взаєморозрахунки з персоналом тощо. Можливість здійснення аналітичного обліку за розрізами в межах одного рахунку здійснюється в процесі конфігурування програми. Аналітичний облік ведеться шляхом застосування набору видів Субконто (тобто сукупності однотипних об'єктів такого обліку) та застосування Довідників.

6. Визначено, що аудит поточних зобов'язань передбачає перевірку дотримання методологічних засад формування в обліку інформації про поточну заборгованість підприємства перед іншими контрагентами, а також достовірність розкриття інформації про них у фінансовій звітності. Аудит поточних зобов'язань повинен забезпечити перевірку: наявності, якості та реєстрації укладених з контрагентами договорів; повноти й реальності відображення господарських операцій щодо виникнення і погашення поточних зобов'язань у первинних документах; правильності здійснених у первинних документах розрахунків (кількість, вартість тощо); законності та своєчасності облікової реєстрації поточних зобов'язань; залишків за синтетичними рахунками, субрахунками, аналітичними рахунками в розрізі видів поточних зобов'язань; правильності обчислень та відображення в обліку забезпечень; обґрунтованості відображення інформації щодо поточних зобов'язань за їх видами у звітності; платоспроможності суб'єкта господарювання.

7. Запропонована методика аналізу поточних зобов'язань передбачає виконання наступних етапів: аналіз структури та динаміки зобов'язань підприємства; оцінка оборотності кредиторської заборгованості; визначення ролі зобов'язань у формуванні капіталу підприємства; оцінка впливу поточних зобов'язань на величину показників ліквідності та платоспроможності.

8. За результатами аналізу поточних зобов'язань ПАТ «Яготинський маслозавод» доцільно відзначити, що загальна сума поточних зобов'язань ПАТ «Яготинський маслозавод» впродовж 2013 – 2017 рр. зросла майже у 1,5 рази (на 158417 тис. грн.), що є негативним явищем. У 2015 році підприємство ліквідувало поточну заборгованість за довгостроковими кредитами. Оборотність кредиторської заборгованості ПАТ «Яготинський маслозавод» у 2013 – 2017 рр. зменшилася майже наполовину, а відповідно термін обороту кредиторської заборгованості збільшився впродовж останніх п'яти років на майже на 17 днів. Також у 2014-2017 рр. спостерігається перевищення суми поточних зобов'язань над обсягом власного капіталу, наслідком чого є посилення залежності підприємства від кредиторів. Крім цього, підприємство за рахунок власних ліквідних активів може покрити поточні зобов'язання (станом на кінець 2017 р. $K_{\text{заг.лікв.}} = 2,0$). Проте необхідно збільшувати обсяги грошових коштів для негайного покриття зобов'язань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 01.07.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
4. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/435-15
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0085-00>
8. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000: пер. з англ. / за ред. С.Ф. Голова. – К.: Федерація професійних бухгалтерів та аудиторів України, 2000. – 1272 с.
9. Міжнародний стандарт аудиту 500 «Аудиторські докази» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua-referat.com>

10. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2014 року. Частина 1 / Міжнародна федерація бухгалтерів. Аудиторська палата України. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2015. – 985 с.
11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
12. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затв. наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 № 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=75462&cat_id=38738
13. Абалмасова Н.С. Удосконалення бухгалтерського обліку поточних зобов'язань в Україні на підставі міжнародного досвіду // Н.С. Абалмасова, В.С. Терещенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_EISN_2010/Economics/64247.doc.htm
14. Аренс Э. А. Аудит / Э. А. Аренс, Дж. К. Лоббек. – М. : ФиС, 2001. – 560 с.
15. Батрак М. В. Первинне відображення поточних зобов'язань / М. В. Батрак, І. В. Мельниченко // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. - 2013. - Вип. 10(3). - С. 35-40.
16. Бичик С. В. Словарь экономических терминов / Бичек С.В., Даморацкая А. С., Даморацкая И. В. - Минск; Выш. шк, 2009. – 271 с.
17. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / Ф.Ф. Бутинець. – Вид. 2-е, доп. і перероб. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 640 с.
18. Бухгалтерский учёт: Учебник / И. И. Бочкарёва, В. А. Бычков, и др.; Под ред. Я. В. Соколова. - М.: ТК Велби, изд-во Проспект, 2004. - 768 с.

19. Бухгалтерський облік в Україні: Навч. посіб. / За ред. Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішовського. – 6-те вид., доп. і перероб. – Львів: Нац. ун-т «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2001. – 1200 с.
20. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально-практичний посібник / За ред. С.Ф. Голова. – Дніпропетровськ, ТОВ «Баланс-Клуб», 2000. – 768 с.
21. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник / Т.А. Бутинець, Л.В. Чижевська, С.Л. Береза; За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 672 с.
22. Велш Глен А., Шорт Даніел Г. Основи фінансового обліку / Пер. з англ. О. Мінін, О. Ткач. – К.: Основи, 1997. – 943 с.
23. Волинець О.О. Аналіз наукових досліджень щодо сутності поточних зобов'язань / О.О. Волинець, Т.Л. Кардінал // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – № 10. – С. 185 – 188.
24. Візіренко С.В. Удосконалення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками / С.В. Візіренко // Інноваційна економіка. – 2014. - № 3 [52]. – С. 249-254.
25. Гевлич Л. Л. Особливості підходів до визначення сутності поняття "поточні зобов'язання" та їх класифікації / Л. Л. Гевлич, Л. І. Катранжи // Финансы, учет, банки. - 2017. - Вып. 1. - С. 70-78.
26. Голов С.Ф. Фінансовий облік: Підручник / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, І.Ю. Кравченко, Г.А. Ямборко. – К.: Лібра, 2005. – 976 с.
27. Гуцаленко Л.В. Облік поточних зобов'язань в системі управління молокопереробними підприємствами [Електронний ресурс]/ Л.В. Гуцаленко, У.О. Марчук // Ефективна економіка.- 2014. - № 12. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3605>
28. Гутуряк К.О. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з бюджетом по податку на додану вартість / К.О. Гутуряк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>

29. Дмитренко І. М. Аудит: діагностика безперервності діяльності підприємств : монографія / І. М. Дмитренко, І. М. Белоусова. – Донецьк : Дон. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, 2010. – 320 с.
30. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства / А.П. Дорошенко. // Ефективна економіка. - 2013. - № 2. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1805>
31. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. І / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. - К.: Видавничий центр «Академія», 2000. - Т. II. - 864 с.
32. Жук В.М. Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки: монографія / В.М. Жук. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2012. – 454 с.
33. Карпенко В.В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / В.В. Карпенко, В.І. Успенко. - Харків : Лідер, 2016. – 616 с.
34. Кесарчук Г. С. Удосконалення організації обліку поточних зобов'язань підприємства / Г. С. Кесарчук // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. - 2014. - Вип. 11(2). - С. 143-153.
35. Кесарчук Г. С. Поточні зобов'язання: економічна суть, класифікація та їх оцінка / Г. С. Кесарчук, І. В. Мошак // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. - 2016. - Вип. 1(2). - С. 401–405.
36. Крупка Я.Д. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності : навч. посіб. / Я. Д. Крупка, М. Б. Кулинич, А. Т. Сафарова. – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. - 451 с.
37. Коваленко В.В. Проблеми бухгалтерського обліку зобов'язань підприємства [Електронний ресурс]: http://www.rusnauka.com/2_ANR_2010/Economics/7_57837.doc.htm.
38. Литвиненко Н.О. Аналітичний облік внутрішніх розрахунків / Н.О. Литвиненко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.2. – С. 277-284.

39. Лучко М.Р. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: Навчальний посібник / Лучко М.Р., Бенько І.Д.. – Тернопіль: Економічна думка, 2004.– 236 с.
40. Машталяр Г.П. Організація аудиту фінансової звітності / Г.П. Машталяр // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. – 2015. – Вип. 1. – С. 158-164.
41. Михалків А.А. Роль аудиту в забезпеченні достовірності фінансової звітності / А.А. Михалків // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2016. - Випуск 6, частина 2. – С. 105-107.
42. Міщук Є.В. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: проблемні аспекти / Є.В. Міщук, І.І. Сідорова // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. - № 2. – С. 54 – 57.
43. Мушинський В.В. Формування облікової політики щодо виконання та зміни зобов'язань підприємства з урахуванням інтересів користувачів / В.В. Макушинський // Зимові читання, присвячені видатним вченим в галузі бухгалтерського обліку, аналізу і контролю : збірник тез Одинадцятої Всеукраїнської наукової Internet-конференції ЖДТУ [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://eztuir.ztu.edu.ua/5456/1/76.pdf>
44. Назарова І. Я. Аналіз методів оцінки активів, зобов'язань та капіталу при реорганізації підприємств / І. Я. Назарова // Економічний аналіз: зб. наук. праць. - 2013. – Том 14. – № 2. – С. 214-220.
45. Омецінська І. Я. Порядок розкриття інформації про зобов'язання у балансі / І. Я. Омецінська // Економічний аналіз. - 2013. - Т. 14(2). - С. 221-226.
46. Омецінська І.Я. Інформаційне забезпечення та порядок проведення аналізу зобов'язань / І.Я. Омецінська // Концепція розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в Україні. – Тернопіль: Економічна думка, 2015. – С. 276-292.

47. Орлов І. В. Бухгалтерський облік і контроль зобов'язань суб'єктів господарювання: теорія і методологія : монографія / І. В. Орлов ; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир : ЖДТУ, 2010. – 400 с.
48. Островерха Р.Е. Організація бухгалтерського обліку / Р.Е. Островерха. - Навч. посіб. 2-ге вид.перероб. та доп. - К.: Центр учбової літератури, 2012.- 568 с.
49. Офіційний сайт ПАТ «Яготинський маслозавод» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/enterprises/yagotinskij-maslozavod/>
50. Панченко О.М. Формування облікової політики підприємства щодо кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги / О.М. Панченко, К.Р. Савченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/560/1/Panchenko_Formation%20of%20accounting%20policy.pdf
51. Подоля Г. В. Облік поточних зобов'язань підприємства: сучасний стан та напрямки удосконалення / Г. В. Подоля // Молодий вчений. - 2014. - № 5(1). - С. 175-177.
52. Принципы бухгалтерского учета / Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуелл: Пер. с англ. / Под ред. Я.В. Соколова. – 2-ге изд., стереотип. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 496 с.
53. Проскуріна Н. М. Процедурне забезпечення аудиту. Теорія та практика : монографія / Н. М. Проскуріна ; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2011. – 739 с.
54. Пташник А.М. Проблеми обліку поточних зобов'язань торговельних підприємств / А.М. Пташник // Матер. Інтернет-конференції «Соціум. Наука. Культура» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org>
55. Савицька, Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: [навч.посіб.] / Г. В.Савицька. – К.: Знання, 2007. – 672 с.

56. Сафарова А.Т. Проблеми оцінки поточних зобов'язань у бухгалтерському обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vlp.com.ua/files/90_1.pdf
57. Сафарова А. Методика аудиту поточних зобов'язань / А. Сафарова // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2015. - № 1. – С. 59-64.
58. Святенко І.М. Вплив факторів на формування облікової політики підприємства / І.М. Святенко // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. - 2014. - Вип. 2. – С. 246-252.
59. Синиця Т. В. Бухгалтерський облік: теоретичні основи, організація та оптимізація облікових процесів: навч. посіб. / Т. В. Синиця, І. В. Осьмірко. – Харків : ФОП Панов А. М., 2016. – 276 с.
60. Сокольська Р.Б. Формування документального забезпечення на стадії планування аудиту / Р.Б. Сокольська, В.Д. Зелікман, О.Л. Єрьоміна // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Випуск 8. Частина 1. – С. 192-196.
61. Стаднюк Т. В. Теоретичні основи аналізу зобов'язань суб'єктів господарювання / Т. В. Стаднюк, Т. А. Татушко // Агросвіт. - 2014. - № 8. - С. 60-65.
62. Травінська С. І. Теоретичні засади визначення сутності поняття "поточні зобов'язання" / С. І. Травінська // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2014. - Т. 19, Вип. 3(4). - С. 208-212.
63. Травінська С. І. Справедлива вартість – достовірний та правдивий метод оцінки зобов'язань на підприємстві / С. І. Травінська // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. - 2013. - Вип. 12. - С. 103-110.
64. Травінська С. І. Сутність категорії "поточні зобов'язання" в бухгалтерському обліку молокопереробного підприємства / С. І. Травінська // Інвестиції: практика та досвід. - 2013. - № 21. - С. 100-105.

65. Травінська С. Особливості ведення обліку поточних зобов'язань на молокопереробних підприємствах / С. Травінська // Бухгалтерський облік і аудит. - 2014. - № 4. - С. 11-18.

66. Травінська С. Регістри спрощеної форми обліку поточних зобов'язань / С. Травінська // Бухгалтерський облік і аудит. - 2013. - № 2. - С. 22-30.

67. Травінська С.І. Класифікація поточних зобов'язань в законодавстві та бухгалтерському обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bukuniver.edu.ua/Applications/zbirnik/n6/31_Klas.pdf

68. Ужва А.М. Ефективна модель аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства / А.М Ужва, О.В. Тімкова // Економіка та держава. – 2014. - № 12. – С. 92 – 95.

69. Харитонов Є. О. Цивільне право України: підруч. / Є. О. Харитонов, О. В. Старцев. – К. : Істина, 2007. – 816 с.

70. Хозяйственное право: учеб. / [В. К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулин и др.] ; под ред. В. К. Мамутова. – К. : Юринком Интер, 2002. – 910 с.

INTERNET – ресурси

71. www.buhgalteria.com.ua – веб-сайт газети української бухгалтерії «Бухгалтерія»

72. www.dtki.com.ua – веб-сайт газети «Дебет-Кредит»

73. www.minfin.gov.ua - офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України

74. <http://sfs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України

75. www.zakon.rada.gov.ua – офіційний веб-сайт Верховної Ради України

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Класифікація зобов'язань відповідно до П(С)БО 11 «Зобов'язання» [7]

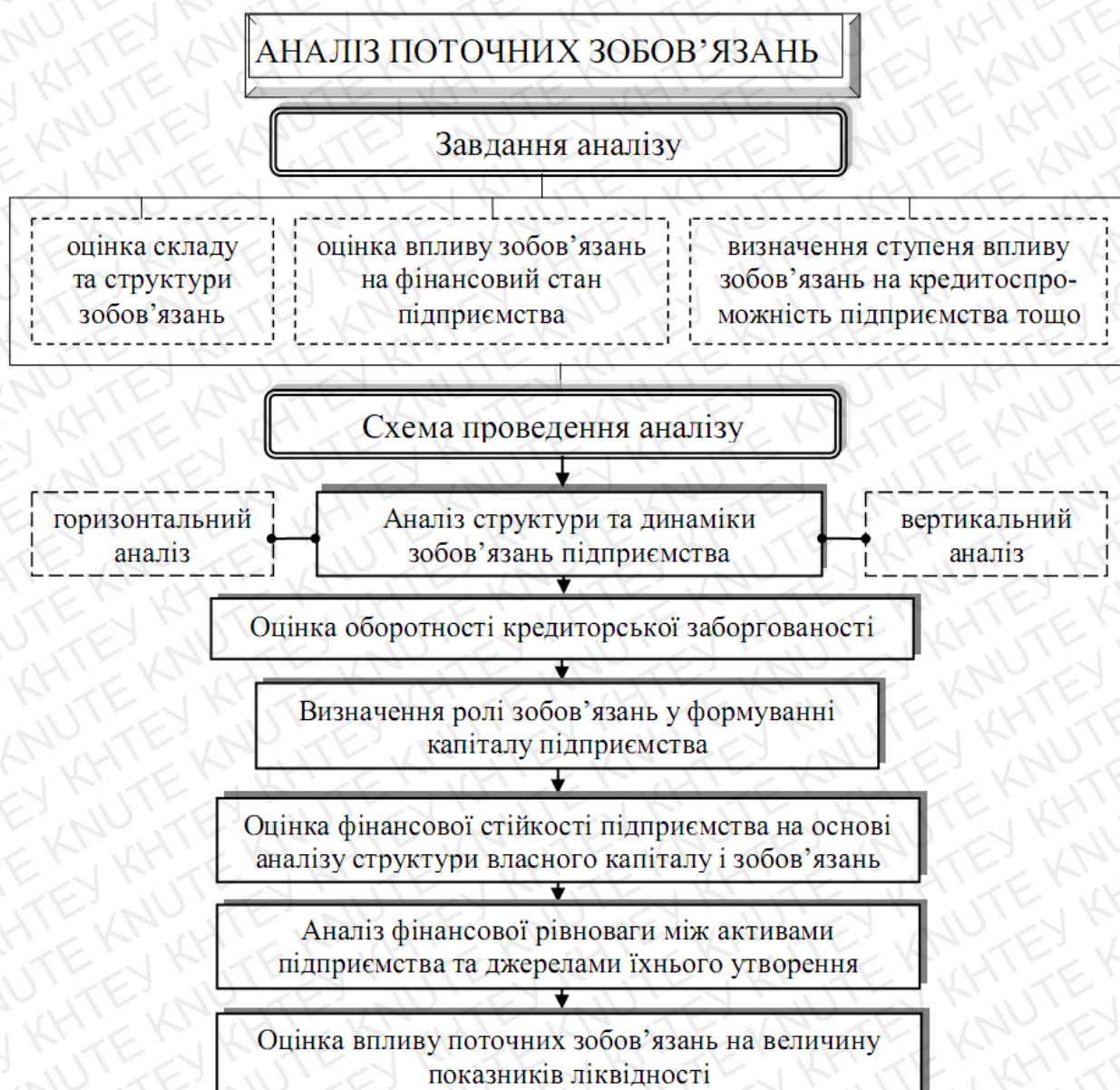
Вид зобов'язання	Характеристика та структура
Довгострокові зобов'язання	До довгострокових зобов'язань належать: - відстрочені податкові зобов'язання; - довгострокові кредити банків; - інші довгострокові зобов'язання; - довгострокові забезпечення. Непередбачені зобов'язання 1) зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю; або 2) теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоймовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити.
Поточні зобов'язання	Зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу. Поточні зобов'язання включають: - поточну кредиторську заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, за товари, роботи, послуги, за розрахунками з бюджетом, у тому числі з податку на прибуток, за розрахунками зі страхування, за розрахунками з оплати праці, за розрахунками з учасниками, за розрахунками із внутрішніх розрахунків; - короткострокові кредити банків; - короткострокові векселі видані; - поточні забезпечення; - інші поточні зобов'язання.
Доходи майбутніх періодів	Доходи, одержані підприємством у звітному періоді проте відносяться до наступних періодів.

ДОДАТОК Б

Визначення поняття «зобов'язання» в науковій літературі

№ з/п	Джерело	Визначення
1	2	3
1	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [6]	Зобов'язання – це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди
2.	Господарський кодекс України [1]	Господарським визнається зобов'язання, що виникає між суб'єктом господарювання та іншим учасником відносин у сфері господарювання з підстав, передбачених кодексом, в силу якого один суб'єкт (зобов'язана сторона, у тому числі боржник) зобов'язаний вчинити певну дію господарського чи управлінсько-господарського характеру на користь іншого суб'єкта (виконати роботу, передати майно, сплатити гроші, надати інформацію тощо) або утриматися від певних дій, а інший суб'єкт (управлена сторона, у тому числі кредитор) має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку
3.	Цивільний кодекс України [5]	Зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку
3.	МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи» [8]	Зобов'язання – це теперішня заборгованість підприємства, яка виникає внаслідок минулих подій і погашення якої, за очікуванням, спричинить вибуття з підприємства ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди.

Організаційно-інформаційна модель аналізу поточних зобов'язань [42]

ДОДАТОК Г

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЯГОТИНСЬКИЙ
МАСЛОЗАВОД"

Територія ЯГОТИН

Організаційно-
правова форма
господарювання Акціонерне товариство

Вид економічної
діяльності Перероблення молока, виробництво масла та сиру

Середня кількість працівників 1042

Адреса, вул. Шевченка, 6.213, м. Яготин, Яготинський р-н, Київська область, 07700, (04575) 5-43-30
телефон

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ

2014.01.01

00446003

3225510100

230

10.51

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2013 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	38	323
первісна вартість	1001	98	410
накопичена амортизація	1002	60	87
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	65782	175331
первісна вартість	1011	105853	225802
знос	1012	40071	50471
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	0
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	350	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	70628	175739

1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	83061	33945
<i>Виробничі запаси</i>	<i>1101</i>	<i>9710</i>	<i>18058</i>
<i>Незавершене виробництво</i>	<i>1102</i>	<i>1128</i>	<i>1403</i>
<i>Готова продукція</i>	<i>1103</i>	<i>36741</i>	<i>9482</i>
<i>Товари</i>	<i>1104</i>	<i>1537</i>	<i>5002</i>
Поточні біологічні активи	1110	0	0
<i>Депозити перестрахування</i>	<i>1115</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Векселі одержані</i>	<i>1120</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1326	2987
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	21192	4135
з бюджетом	1135	159	34
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів</i>	<i>1140</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків</i>	<i>1145</i>	<i>76581</i>	<i>107031</i>
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1199	2158
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1104	3655
<i>Готівка</i>	<i>1166</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Рахунки в банках</i>	<i>1167</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Витрати майбутніх періодів	1170	6951	7134
<i>Частка перестраховика у страхових резервах</i>	<i>1180</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>у тому числі в:</i>	<i>1181</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>резервах довгострокових зобов'язань</i>			
<i>резервах збитків або резервах належних виплат</i>	<i>1182</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>резервах незароблених премій</i>	<i>1183</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>інших страхових резервах</i>	<i>1184</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Інші оборотні активи	1190	111564	1728
Усього за розділом II	1195	162807	162807
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	268486	338546

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	4395	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	1602	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	59439	98353
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	69233	102150
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	22384	34296
Інші довгострокові зобов'язання	1515	61160	100410
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:	1531	0	0
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	83544	134706
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	300	48694
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	68877	0
товари, роботи, послуги	1615	0	28659
розрахунками з бюджетом	1620	1856	3306
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	934	933
розрахунками з оплати праці	1630	1512	2007
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	7356	7356
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	2689	2689
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	12334	8046
Усього за розділом III	1695	112941	101690

1	2	3	4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	268486	338546

Примітки: --

Керівник

Сіренко О.О.

Головний бухгалтер

Кашперук Т.О.

ДОДАТОК Д

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія ЯГОТИН		за ЄДРПОУ	2015.01.01
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство		за КОАТУУ	00446003
Вид економічної діяльності Перероблення молока, виробництво масла та сиру		за КОПФГ	3225510100
Середня кількість працівників 1042		за КВЕД	230
Адреса, вул. Шевченка, 6.213, м. Яготин, Яготинський р-н, Київська область, 07700, (04575) 5-43-30			10.51
телефон			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2014 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	323	1015
первісна вартість	1001	410	1455
накопичена амортизація	1002	87	440
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	175331	183670
первісна вартість	1011	225802	256304
знос	1012	50471	72634
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	0
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	85	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	175739	184685

1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	33945	31101
<i>Виробничі запаси</i>	1101	18058	17238
<i>Незавершене виробництво</i>	1102	1403	1739
<i>Готова продукція</i>	1103	9482	8293
<i>Товари</i>	1104	5002	3831
Поточні біологічні активи	1110	0	0
<i>Депозити перестрахування</i>	1115	0	0
<i>Векселі одержані</i>	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2987	4161
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	4135	3757
з бюджетом	1135	34	280
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	142
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів</i>	1140	0	0
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків</i>	1145	107031	181435
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2158	5358
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	3655	510
<i>Готівка</i>	1166	0	0
<i>Рахунки в банках</i>	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	7134	1286
<i>Частка перестраховика у страхових резервах</i>	1180	0	0
<i>у тому числі в:</i>	1181	0	0
<i>резервах довгострокових зобов'язань</i>			
<i>резервах збитків або резервах належних виплат</i>	1182	0	0
<i>резервах незароблених премій</i>	1183	0	0
<i>інших страхових резервах</i>	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1728	1834
Усього за розділом II	1195	162807	229722
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	338546	414407

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	98353	117950
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	102150	121747
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	192
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	34296	36279
Інші довгострокові зобов'язання	1515	100410	106595
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:	1531	0	0
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	134706	143066
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	48694	32530
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	0	28666
довгостроковими зобов'язаннями			
товари, роботи, послуги	1615	28659	28405
розрахунками з бюджетом	1620	3306	2501
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	933	846
розрахунками з оплати праці	1630	2007	1606
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	7356	50081
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	2689	3889
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	8046	1070
Усього за розділом III	1695	101690	149594

1	2	3	4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	338546	414407

Примітки: --

Керівник

Сіренко О.О.

Головний бухгалтер

Кашперук Т.О.

ДОДАТОК Е

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ
2015.01.01
00446003

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2014 рік

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	944276	718790
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(743393)	(549992)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	200883	168798
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	32780	1332
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(43865)	(38441)
Витрати на збут	2150	(65750)	(39268)
Інші операційні витрати	2180	(40586)	(13480)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	83462	78941
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	4	139
Інші доходи	2240	110	8
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(52656)	(33095)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(860)
Інші витрати	2270	(217)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	30703	45133
збиток	2295	(0)	(0)

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(11106)	(10938)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:	2350	19597	34195
прибуток			
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	19597	34195

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	623974	399680
Витрати на оплату праці	2505	47545	38027
Відрахування на соціальні заходи	2510	18134	12271
Амортизація	2515	22904	10165
Інші операційні витрати	2520	121666	78667
Разом	2550	834223	538810

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки: --

Керівник

Сіренко О.О.

Головний бухгалтер

Кашперук Т.О.

ДОДАТОК Ж

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД" за ЄДРПОУ
 Територія ЯГОТИН за КОАТУУ
 Організаційно- Акціонерне товариство за КОПФГ
 правова форма господарювання
 Вид економічної Перероблення молока, виробництво масла та сиру за КВЕД
 діяльності
 Середня кількість працівників 1047
 Адреса, вул. Шевченка, б.213, м. Яготин, Яготинський р-н, Київська область, 07700, (04575) 5-43-30
 телефон

КОДИ
2016.01.01
00446003
3225510100
230
10.51

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2015 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1015	976
первісна вартість	1001	1455	1911
накопичена амортизація	1002	440	935
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	183670	174745
первісна вартість	1011	256304	272715
знос	1012	72634	97970
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	0
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	914
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	184685	176635

1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	31101	97109
<i>Виробничі запаси</i>	1101	17238	63058
<i>Незавершене виробництво</i>	1102	1739	1266
<i>Готова продукція</i>	1103	8293	10603
<i>Товари</i>	1104	3831	22182
Поточні біологічні активи	1110	0	0
<i>Депозити перестрахування</i>	1115	0	0
<i>Векселі одержані</i>	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	4161	99608
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	3757	3616
з бюджетом	1135	280	7694
у тому числі з податку на прибуток	1136	142	7389
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів</i>	1140	0	0
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків</i>	1145	181435	107640
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5358	628
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	510	20372
<i>Готівка</i>	1166	119	597
<i>Рахунки в банках</i>	1167	391	19775
Витрати майбутніх періодів	1170	1286	1407
<i>Частка перестраховика у страхових резервах</i>	1180	0	0
<i>у тому числі в:</i>	1181	0	0
<i>резервах довгострокових зобов'язань</i>			
<i>резервах збитків або резервах належних виплат</i>	1182	0	0
<i>резервах незароблених премій</i>	1183	0	0
<i>інших страхових резервах</i>	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1834	14505
Усього за розділом II	1195	229722	352579
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	414407	529214

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	4395	4395
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	2000	2000
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	111555	136583
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	121747	146775
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	192	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	36279	2994
Інші довгострокові зобов'язання	1515	106595	102051
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:	1531	0	0
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	143066	105045
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	32530	26614
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	28666	2133
товари, роботи, послуги	1615	28405	55406
розрахунками з бюджетом	1620	2501	6504
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	846	840
розрахунками з оплати праці	1630	1606	1794
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	50081	178720
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	3889	4457
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1070	926

1	2	3	4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	414407	529214

Примітки: --

Керівник

Сіренко О.О.

Головний бухгалтер

Кашперук Т.О.

ДОДАТОК 3

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ
2016.01.01
00446003

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2015 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1171732	944276
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(894377)	(743393)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	277355	200883
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	5234	32780
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(19244)	(43865)
Витрати на збут	2150	(127193)	(65750)
Інші операційні витрати	2180	(13155)	(40586)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	122997	83462
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	54	4
Інші доходи	2240	523	110
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(52093)	(52656)
Втраги від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(44099)	(217)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	27382	30703
збиток	2295	(0)	(0)

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(2354)	(11106)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	25028	19597
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	25028	19597

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	782951	623974
Витрати на оплату праці	2505	48713	47545
Відрахування на соціальні заходи	2510	16691	18134
Амортизація	2515	26406	22904
Інші операційні витрати	2520	120367	121666
Разом	2550	995128	834223

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки: --

Керівник

Сіренко О.О.

Головний бухгалтер

Кашперук Т.О.

ДОДАТОК И

		КОДИ
Дата(рік, місяць, число)		2017 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство «Яготинський маслозавод»	за ЄДРПОУ 00446003
Територія	Київська	за КОАТУУ 3225510100
Організаційно- правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ 230
Вид економічної діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КВЕД 10.51
Середня кількість працівників	1061	
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака		
Адреса	07700, Київська обл., м. Яготин, вул. Шевченка, буд. 213	
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):		
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		V

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2016 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	976	674	0
первісна вартість	1001	1911	2141	0
накопичена амортизація	1002	935	1467	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	2703	0
Основні засоби:	1010	174745	162216	0
первісна вартість	1011	272715	283353	0
знос	1012	97970	121137	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0

первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	914	136	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	176635	165729	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	97109	133603	0
Виробничі запаси	1101	63058	106045	0
Незавершене виробництво	1102	1266	2806	0
Готова продукція	1103	10603	10353	0
Товари	1104	22182	14399	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	99608	155329	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	3616	3884	0
з бюджетом	1135	7694	51	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	7839	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	107640	137340	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	628	5772	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	20372	17455	0
Готівка	1166	597	15	0
Рахунки в банках	1167	19775	17440	0
Витрати майбутніх періодів	1170	1407	1161	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0

інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	14505	8133	0
Усього за розділом II	1195	352579	462728	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	529214	628457	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	4395	4395	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	2000	2000	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	136583	197328	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	146775	207520	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	2994	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	102051	199260	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0

Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	105045	199260	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	26614	35341	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	2133	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	55406	69502	0
за розрахунками з бюджетом	1620	6504	17237	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	840	1002	0
за розрахунками з оплати праці	1630	1794	1916	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	178720	90942	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	4457	4321	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	926	1416	0
Усього за розділом III	1695	277394	221677	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	529214	628457	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

дані відсутні
Сіренко О.О.
Кашперук Т.О.

ДОДАТОК К

Підприємство

Публічне акціонерне товариство
«Яготинський маслозавод»

(найменування)

Дата(рік, місяць,
число)

за ЄДРПОУ

КОДИ

2017 | 01 | 01

00446003

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2016 р.**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1659649	1171732
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1271181)	(894377)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	388468	277355
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	6358	5234
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(15462)	(19244)
Витрати на збут	2150	(210096)	(127193)
Інші операційні витрати	2180	(22021)	(13155)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і	2182	(0)	(0)

сільськогосподарської продукції			
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	147247	122997
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2941	54
Інші доходи	2240	4537	523
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(60484)	(52093)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(18797)	(44099)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	75444	27382
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	14699	2354
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	60745	25028
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	60745	25028

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1152828	782951
Витрати на оплату праці	2505	52692	48713
Відрахування на соціальні заходи	2510	18281	16691
Амортизація	2515	28154	26406

Інші операційні витрати	2520	198611	120367
Разом	2550	1450566	995128

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	361592	361592
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	361592	361592
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	167.994	69.217
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	167.994	69.217
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки
 Керівник
 Головний бухгалтер

дані відсутні
 Сіренко О.О.
 Кашперук Т.О.

ДОДАТОК Л

		КОДИ
Дата(рік, місяць, число)		2018 01 01
Підприємство	Публічне акціонерне товариство «Яготинський маслозавод»	за ЄДРПОУ 00446003
Територія		за КОАТУУ 3225510100
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ 230
Вид економічної діяльності		за КВЕД 10.51
Середня кількість працівників	921	
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака		
Адреса	07700, Київська обл., м. Яготин, вул. Шевченка, буд. 213	
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):		
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		V

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	674	499	0
первісна вартість	1001	2141	2447	0
накопичена амортизація	1002	1467	1948	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2703	364	0
Основні засоби:	1010	162216	175456	0
первісна вартість	1011	283353	320012	0
знос	1012	121137	144556	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0

первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	6102	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	136	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	165729	182421	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	133603	104155	0
Виробничі запаси	1101	106045	56680	0
Незавершене виробництво	1102	2806	3885	0
Готова продукція	1103	10353	42338	0
Товари	1104	14399	1252	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	155329	212497	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	3884	3675	0
з бюджетом	1135	51	951	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	902	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	137340	151493	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5772	5351	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	17455	34704	0
Готівка	1166	15	396	0
Рахунки в банках	1167	17440	34308	0
Витрати майбутніх періодів	1170	1161	419	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0

інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	8133	7967	0
Усього за розділом II	1195	462728	521212	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	628457	703633	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	4395	4395	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	2000	2000	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	197328	226316	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	207520	236508	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	199260	207018	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0

Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	199260	207018	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	35341	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	69502	72125	0
за розрахунками з бюджетом	1620	17237	11435	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	1002	551	0
за розрахунками з оплати праці	1630	1916	2047	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	601	0
із внутрішніх розрахунків	1645	90942	162248	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	4321	4969	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1416	6131	0
Усього за розділом III	1695	221677	260107	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	628457	703633	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

дані відсутні
Сіренко О.О.
Кашперук Т.О.

ДОДАТОК М

Підприємство	Публічне акціонерне товариство «Яготинський маслозавод» (найменування)	Дата(рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ
			2018 01 01
			00446003

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2017 р.

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2024684	1659649
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1521831)	(1271181)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	502853	388468
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	4568	6358
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(18457)	(15462)
Витрати на збут	2150	(268928)	(210096)
Інші операційні витрати	2180	(13132)	(22021)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і	2182	(0)	(0)

сільськогосподарської продукції			
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	206904	147247
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	4289	2941
Інші доходи	2240	792	4537
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(53774)	(60484)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(152)	(18797)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	158059	75444
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	28428	14699
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	129631	60745
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	129631	60745

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1409205	1152828
Витрати на оплату праці	2505	61650	52692
Відрахування на соціальні заходи	2510	13480	18281
Амортизація	2515	26299	28154

Інші операційні витрати	2520	253166	198611
Разом	2550	1763800	1450566

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	361592	361592
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	361592	361592
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	358.499	167.994
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	358.499	167.994
Дивіденди на одну просту акцію	2650	278.332	0

Примітки

Керівник

Головний бухгалтер

дані відсутні

Сіренко О.О.

Кашперук Т.О.